

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inzerate.
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENECE

Edini most

Javno mnenje civilizirane Evrope je že ope-
tovano ob raznih prilikah opozarjalo fašistično
Italijo, naj se v svoji politiki do jugoslovanske
manjšine drži mej najelementarnejše človečno-
sti. Ako Mussolini meni, da njega kot »nadčlo-
veka« ne vežejo zakoni morale, pa bi mu mor-
al tako politiko do onih, nad katerimi mu je
brez vsakega zaslug bila poverjena oblast po
krivičnih mednarodnih pogodbah, narekovati
goli državniški oportunizem. Zakaj s svojim
barbarskim postopanjem s Slovenci in Hrvati v
Juljski krajini izkopa Italija nepremostljiv
prepado med seboj in Jugoslavijo, ki gotovo ni
činitelj evropske politike, katerega bi bilo mo-
goče s fašistično suverenostjo prezirati; vsaj
modro in dalekovidno to gotovo ni. Mussolini
lahko, če hoče, prezira glas tisočih in tisočih
najboljših sinov Italije, ki jih je brezobzirna
tiranija snoparskega režima izgnala iz domo-
vine — ti bodo s fašizmom napravili račun za
užaljene in poteptane svobodoščine takrat, ko se
bo predramil iz sedanjega omtvetosti ves itali-
janski narod. Glasu do krvi bičanih Slovanov
v mejah te Italije pa ne bo mogoče zagluševati
z lažjo, zvijačo in kopicenjem še večjih nasil-
stev, zakaj za te terja račun neprestano in ga
bo vsak dan bolj vse jugoslovanstvo, ta glas
slišijo in vpoštevajo vsi prijatelji naše države
in mednarodni politični položaj Italije ni tako
sijajen in trden, da bi mogla dolgo preko tega.

Ameriški žurnalst Knickerboker nam je te
dni povedal, kje je slaba točka Italije. Musso-
lini, ki v zunanji politiki ni imel tolike sreče
kakor v notranjih zadevah svoje domovine, po
dvajsetih letih svoje »imperijalne« politike,
raztrobljene po grandiozni reklamni ves svet
izzivajočih govorov in fraz, ni odtujil Italiji
samo Francije, katero je naskakoval kot naj-
večjo oviro sv. cesarskim načrtom, ampak
tudi one, ki je nanje računala kot na »naravne«
zaveznike Italije in njene »mostove na vzhod«:
Bolgarijo, Albanijo, Grčijo, Turčijo, Rusijo in
— kar je najbolj tragično — celo Nemčijo. Dne-
sne išče Italija Francijo in njene zaveznike,
med njimi Jugoslavijo, kar je pač naravno in
čisto razumljivo, če je ves mednarodni politični
zamisel italijanskega diktatorja sprlo okre-
pitve Male zveze, balkanskega pakta in fran-
cosko-ruskega zblizanja skupnel kakor hišica
iz leca v pravljici o Indiji Koromandiji. Kako
se bo ubranila Italija navala germanskih pol-
čišč, ki s severa ogrožajo »najsvetlejši« Gorico
in »najzvestejši« Trst, če v hrbtu ne bo imela
kaj prida ne prijateljev ne zaveznikov, pač pa
veliko nasprotnikov, to je vsekakor problem, ki
je vreden, da si Mussolini beli z njim glavo
sedaj, ko je prišeljen po polomu zasanjanega
rimskega imperija trkati na vrata francoskega
zunanjega urada in preko Barthouja poizkusiti,
da izboljša odnose do Jugoslavije. Zakaj da-
nes od tega »rimskega imperija« ni ostalo ni-
česar drugega kakor zelo relativna in dvom-
ljiva vrednost, ki so jo imeli govori duceja na
lahko vžigljivo fantazijo zemlje in zaslužka po-
trebnega italijanskega naroda, ki so ga obeti
Mussolinija o »novih osvojitvah« zanesli v sa-
nje, katerim ni bilo usojeno, da se uresniči
— pa so danes ob ogromnem deficitu italijan-
skega državnega proračuna in naglo rastoči go-
spodarski bedi ostali samo trpkí spomini in za-
vest, kako ogromno truda, žuljev in denarja so
stali Italijane ti nebotični načrti!

Toda vprašanje zblizanja Italije s sosedi,
ki stojijo ob njeni vzhodni meji, za nas ni vpra-
šanje same politične oportunitete, oziroma je
vprašanje mednarodne politične oportunitete,
toda v najnižji zvezi z vprašanjem našega na-
rodnega ponosa, naših narodnih čustev in na-
rodnega interesa, ki nam ne dovoljuje, da bi
še dopuščali, da bi se naša kri za fašističnimi
mejniki z nasiljem in zvijačo, z najnemoral-
nejšimi sredstvi, kar jih je kdaj na svetu po-
znala kakšna kolonizatorična politika in ki se
jih danes noben narod in nobena država ne po-
služuje več, umetno trgala od duhovne, kultur-
ne skupnosti vsega jugoslovanstva. Politično
moramo po krivdi zle usode trpeti, da več ko
pol milijona naših bratov ni zvezanih z nami
v državno narodno celoto, kakor terja naravno
pravo, toda nikoli se ne bomo pomirili s tem,
da jih barbarski režim črnih srajc skuša odre-
zati od nacionarne kulturne skupnosti Jugo-
slovanov in jih romanizirati po sili. Oropali so
jih zastopnikov, ki so branili v parlamentu nji-
hovo pravico do kulturne in gospodarske eksis-
tence, niso bili zadovoljni s tem, da so uničili
v eni noči vse njihovo narodno šolstvo, državno
in zasebno, ampak so izbrisali še vse njihove
z ogromnim trudom ustvarjene zasebne kultur-
ne ustanove od prve do zadnje, pred nekaj
dnevi so zrušili zadnji gospodarski zavod na-
šega naroda, naše ljudi so zopet začeli zapirati
in konfinirati, kakor da še ni zadosti pet za na-
rodno stvar po krivičnem krvavem sodu ustre-
ljenih žrtve ter nešteto po zaporih mučenih in
po ogromnih denarnih globah zrušenih eksis-
tence. Z nasiljem pravih divjakov so se sedaj
spravili zopet na našo duhovščino, na naš jezik
v cerkvi in ne dopuščajo niti tega več, da bi
naša deca doma čitala in se učila krščanskih
esnic iz slovenskih oziroma hrvatskih nabož-
nih knjig.

Mislimo, da mora vsak z nami soglašati, če
pravimo: Ako smemo od tuje države, ki nas
rabi, kaj zahtevati, smemo in moramo kot naj-
minimalnejše zahtevati, da postopa z našo
manjšino vsaj tako, kakor postopajo vse kul-
turne države, naj so v to mednarodno obvezane
ali ne, da se ne vtikajo v versko, pravno in
kulturno udejstvovanje manjšin v obsegu za-
sebnega življenja med štirimi stenami, v cerk-
vi, v lastnih prosvetnih društvi in v lastnem
tisku in knjigi, pa v osnovni šoli, ki je stvar,
ki se ne tiče samo države, ampak tudi staršev.
Da je v Evropi narodna manjšina, ki niti na-
božnega, kaj še političnega tiska v svojem ma-
terinem jeziku ne sme imeti, to je pač taka sa-
ramota za civiliziran svet, da bi se morala država,
ki ima take metode na vesti, proglasiti za ne-
vredno, da se v skupnosti evropskih držav na-
haja in da se sploh kdo z njo pogaja!

Danes, ko sili resni mednarodni položaj, da

Bežeče slike iz zakulisja razorožitvene konference

Anglija proti Franciji radi Rusije

Dardanele - prvi strel Francije proti Angliji

(Od našega dopisnika.)

Zeneva, 5. junija 1934.

Javni govorniški dvoboj med francoskim zu-
nanjim ministrom Barthoujem in predsednikom
razorožitvene konference Hendersonom, pri kate-
rem je duhoviti Francoz tako sijajno pral glavo
staremu, zares staremu angleškemu puritancu, da se
je od srca smejala v robce vsa galerija in tudi
veliko število prisotnih državnikov, je bil prav za
prav edina, neke vrste uradna senzacija zadnjih
dni, ker je vrgel ostro v ospredje globoki notranji
nesporazum med francosko in angleško politiko.
Nesporazum ni nastal zaradi nasprotstev v načrtih
za razorožitev. On je starejši in tiče splošnih smer-
nic velike svetovne politike. Angleška in francoska
mednarodna politika se več kot na enem kraju kri-
žata in zato je bilo tudi pričakovati, da ne bosta
vlekli za isto vrv v Zenevi, ki je postala neke vrste
»Giwessenspiegel« (moralno zrcalo), kjer se zvesto
odrtavajo odnosi med državami na vseh medna-
rodno-političnih področjih.

Dobri poznavalci ženevskega ozračja pravijo,
da ima Francija skrite velike politične načrte, ki
že sedaj, ko še niti rojeni niso, Anglijo že bodejo,
in da jih Anglija že sedaj, ko niti niso zaživel, z
vsemi sredstvi pobija.

Turški sunek, ki zaboli Anglijo

Saj se spominjate, kako nenadoma se je pojavil
turški zunanji minister Tefvik Ruždi bej, za
kojega hrbtom se je široko smehljaj Litvinov, s
svojim predlogom, da bo treba vprašanje Dardanel
znova načeti, ker ne gre, da bi Turčija, ki je svo-
bodna država in zvesta članica Zveze narodov, ne
smela Dardanel in Bosporja, to je poti iz Sredo-
zemlja v Crno morje, poljubno utrditi, ne da bi ji
bilo treba dovoljenja tujih držav. Nastop Turčije
in še samo ime Dardanel je angleško delegacijo
globoko presunilo. Sicer je sir John Simon vpra-
šanje za enkrat odinil z dnevnega reda, toda že
dejstvo samo, da se je pojavilo, je za Anglijo rešen
in pomemben opomin, da se nekaj plete proti njenim
interesom. In Anglija ne zamera prav nič Turčiji,
da jo je tako cinično izzvala s svojimi Dardane-
lami, marveč zamera le — Franciji, ki da nekaj
velikega spletkari s svojo najnovejšo zaveznicco So-
vjetsko Rusijo in je poslala v borbo najprej Turka
Ruždi beja.

V Zenevi kroži neizmerno veliko novic o teh
francosko-ruskih načrtih. Casnikarski fantaziji je
prepuščeno široko polje. Med vsemi, ki smo jih
slišali, pa se mi zdi še najbolj verjeten oni, ki ga
tudi največ omenjajo in je približno sledeče vsebine:

Veliki mirovni načrti

Francija in Rusija pripravljata z državami
Male zveze in zaveznicami Balkanskega pakta ve-
liki mirovno zvezo. Ako se ne zgodi kaj nepriča-
kovanega, bo ta zveza do jeseni gotova. V okviru
te »mirovne zveze« (alliance de la paix) pa pri-
pravljata Francija in Rusija celo vrsto manjših zvez,
ki naj bi onemogočile vojno na vseh najbolj raz-
bolelih zemljepisnih točkah sveta: v Sredozemlju,
ob Baltiku in na Daljnem vzhodu.

Sredozemski pakt bi nekako rešil vse
spore, ki obstojijo med Italijo in Francijo ter med
Italijo in še nekaterimi sredozemskimi državami,
in bi v primeru kakšne vojne zabranil dostop voj-
skujočim se državam v Crno morje. Zaradi tega
želi Turčija svobodne roke v Dardanelah, prvič v

Katoliški svet in Slovani v Italiji

Vsi češkoslovaški katoličani so solidarni s trpečimi brati v Italiji

Praga, 8. junija. »Lidove Listy«, osrednji
organ češkoslovaške ljudske stranke, je priob-
čil pod naslovom »Katoliški Slovani v fašistični
Italiji« izčrpen članek o verski politiki fašistič-
nih oblastev v Juljski Krajini. Clankar popi-
suje podrobno neznosen verski položaj Sloven-
cev in Hrvatov pod Italijo in prihaja do zak-
ljučka, da se v Juljski Krajini v zadnjem
času dogajajo stvari, ki niso v čast Italiji in
tudi ne fašizmu. Ves katoliški svet pazno sledi
tem dogodkom.

Clankar ugotavlja, da sta bila oba slovanska
jezika izgnana iz vseh javnih uradov in da se
fašistična oblastva trudi, da bi ju vrgla še iz
cerkve. Razpuščeni je bilo okoli 500 prosvetnih
organizacij. Oblastva sili slovenske duhov-
ščino, da bi poučevala v šoli verouk v italijan-
skem jeziku; v smislu nekdanjega dogovora
vsega episkopata pa slovanski duhovniki pouču-

se nam in našim zaveznikom nujna roka, sma-
tramo za potrebno, da bolj krepko ko kedaj
ponovimo, da ni med Jugoslavijo in Italijo sprave,
dokler se ne popravijo, kolikor je sploh
mogoče, krivice, storjene Jugoslovanom v Ita-
liji, in dokler se našim sorojakom ne zasigu-
rajo najbistvenejše naravne narodne pravice. V
tem smo vsi Jugoslovani edini, to je naša naci-
onalna zahteva in je zahteva prestiža naše dr-
žave, o tem se ni treba nikomur varati. Edini
most, ki drži iz Italije v Jugoslavijo, je prizna-
nje in konkretne garancije za narodni kulturni
obstoje jugoslovanske manjšine v Italiji. Naj ve
g. Mussolini.

svojem lastne minieresu, drugič pa kot tiba govor-
nica tega bodočega sredozemskega pakta. Ni čuda,
da je Anglija nervozna, saj se je stoletja borila za
svoboden prehod skozi carigradske ožine v ruske
vode Crnega morja.

Baltski pakt, ki se je v zelo nejasni obli-
ki pojavil pred par meseci, bi v tej novi izdaji,
odkar je Poljska zaplavala čisto v protiruske in
s tem tudi protifrancoške angleško-nemške vode,
garantiral mir med državami ob Baltiku in v pri-
meru kakšne vojne zabranil dostop v Baltsko morje
vsaki izvenbaltski državi. To da bi bil odgovor
francosko-ruske diplomacije na poljska odmikavanja
v germansko fronto.

Pakt na Daljnem vzhodu bi pa po-
miril vse države, ki imajo svoje interese na obrežjih
Tihega morja, Rusijo, Japonsko, Kitajsko, Zedinjene
države, Francijo. O Angliji za enkrat ni odgovora.
To da je značilno za vsebino, ki jo hočejo dati
paktu na Daljnem vzhodu.

Polnočni sporazum

Zeneva, 8. junija. b. Prve uradne vesti o noč-
nem sporazumu med Francijo in Anglijo objavlja
Reuterjev urad. Po tej vesti je bil po polnoči do-
sežev med francoskim zunanjim ministrom Louis
Barthoujem, angleškim čuvarjem državnega pečata
lordom Edenom in ameriškim delegatom na razoro-
žitveni konferenci Normanom Davisom sporazum o
tekstu resolucije, ki bo dostavljena vladam v potrdi-
te. Seja predsedstva razorožitvene konference, ki
bi se imela vršiti danes opoldne, se je odgodila na
14.45, medtem ko je bil glavni odbor razorožitvene
konference sklican ob 16. Splošno smatrajo, da po-
staja položaj v Zenevi vsak dan boljši.

Sporazum vsebuje naslednjih pet točk:
1. Prizna se, da je potrebno, da na konferenci
pri nadaljnjem delu sodeluje tudi Nemčija;
2. pogajanja za povrnitev Nemčije v Zenevo se
bodo vodila diplomatskim putem in ne s posre-
dovanjem konference, kot je to želela Anglija v
svojem predlogu;
3. prizna se, da je potrebno, da se izvoli po-
seben odbor za študij vprašanja o kontroli in var-
nosti v smislu izvršljivih jamstev bodočega pakta;
4. odstavek odbora za študij konkretnih pred-
logov za razorožitev, to je za študij raznih spo-
menic, ki so bile predložene konferenci in ki naj
se spravijo v enotno obliko;
5. odgoditev sedanjega konference, dokler pred-
sednik in odbor razorožitvene konference ne bosta
prepričana, da se je z ozirom na štiri gornje točke

Blamaže državnih udarov

„Diktator“ Voldemaras — zapri

Varšava, 8. junija. k. Ne samo uradno, am-
pak tudi zasebno se potrjujejo vesti iz Litve,
da Voldemarasov državni udar ni uspel. Volde-
maras je aretiran.

Voldemaras se je predvsem upiral na pod-
poro iz Nemčije. Če bi prišel na oblast, bi popol-
noma zaokrenil smer litvanske zunanje poli-
tike. Pri tej priliki pa sta sedanjí predsednik

Za kulisami — resnica

Gornje vam poročam, kot sem tukaj slišal, ne
da bi hotel polagati večjo važnost na te načrte,
kot jih imajo in morejo imeti v svoji še čisto
sirovi stilizaciji. Ampak dejstvo je, da so tu, da se
o njih razpravlja v zakulisju, da se ne izključu-
jejo in da vplivajo na potek pogajanj, ki se vršijo
čisto na drugem področju — namreč v vprašanju
razorožitve. Razorožitveno vprašanje sploh ne pre-
vladuje na razorožitveni konferenci. Debatu vodijo
tajni ali samo napol izrečeni cilji velikih svetovnih
imperializmov, čisto egoistične potrebe posameznih
velesil, ki razorožitveno debato porabijo samo za
to, da naznačijo splošne smeri svoje zunanje poli-
tike. Poleg razodetja, ki ga je prinesla Poljska, je
torej Ruždi bejev sunek še najbolj odkril poltemno
ozadje pogajanj, sredi katerih tone v nič razorožit-
vena konferenca.

J...iv.

ki bo rešil videz, da ni prišlo do popolnega poloma

dosegel napredek, tako da se lahko nadaljuje delo
razorožitvene konference. Isti dopisnik čuje, da je
sovjetska delegacija odklonila ta sporazum in se
računa, da bodo radi tega sovjeti zapustili kon-
ferenco, če bi bila resolucija danes sprejeta.

Mala zveza prizna Rusijo

London, 8. jun. b. »Exchange Telegraph« čuje,
da je na nočni konferenci med Benešem, Titulescom
in Litvinovim dosežen sporazum, po katerem bodo
države Male zveze in Sovjetska Unija sprejela an-
gleško-francosko-ameriško resolucijo pomiritev. Ta
resolucija, ki so jo izdelali lord Eden, Norman Da-
vis in francoski zunanji minister Barthou, vsebuje
pogoje in obliko, kako bi se lahko rešilo vprašanje
varnosti kakor tudi vprašanje razorožitve. Resolu-
cija bo vsebovala tudi želje in nade, da se Nemčija
čimprej vrne v Zenevo.

Zeneva, 8. jun. p. Danes so se sestali v Zenevi
zunanjí ministri Male zveze gg. Jevtič, Beneš in
Titulescu s sovjetskimi komisarjem za zunanje za-
deve Litvinovim. Iz poročila, izdanega po tej kon-
ferenci, je posneti, da so državniiki razpravljali
predvsem o priznanju Sovjetske Rusije po državah
Male zveze. To priznanje ni vprašanje daljšega časa,
ampak samo še vprašanje nekaj dni ali tednov.
V drugi vrsti pa so razpravljali državniiki o skle-
nitvi pokrajinskega vzhodnega, ali še bo mogoče,
tudi vseevropskega pakta o medsebojni pomoči.

republike Smetona in ministrski predsednik
Tibulis morala računati na odpor litvanskega
ljudstva, ki Nemčije ne mara. Voldemarasov
državni udar torej ni uspel zaradi tega, ker je
javno mnenje zelo nerazpoloženo proti Nem-
čiji zaradi memelskega vprašanja.

Voldemaras je znani kulturnobojnež, ki je
pred dvema letoma strmoglavil Litvo v težke
verske prepire, ki so se komaj poglobili. Tudi nje-
gova trdoglavost v urejevanju odnošajev s Polj-
sko še ni pozabljena.

★

Nova belgijska vlada

Bruselj, 8. jun. p. Danes je belgijski kralj Leo-
pold III. poveril sestavo vlade zopet odstopivšemu
ministrskemu predsedniku Broquevilu. Designirani ministrski predsednik se je danes po-
svetoval s političnimi voditelji ter bo najbrž še
zvečer sestavil vlado. V novi vladi pa ne bo več
zunanjega ministra Huysmansa, katerega resor
prevzame po eni verziji ministrski predsednik, po
drugi pa nova osebnost, dočim bi Huysmans dobil
kakšno važno poslaniško mesto, odnosno misijo v
inozemstvu. Skupno bi nova vlada bila asmo re-
konstruirana stara, ker bi se izmenjali samo štirje
ministri.

Mala diktatura v Franciji

Pariz, 8. jun. p. Ministrski predsednik Dou-
mergue je danes sprejel deputacijo članov social-
no-radikalne stranke. V nagovoru je dejal Dou-
mergue, da bo vlada razpisala predčasno nove
volitve, če bi bilo kršeno sedanje premirje med
političnimi strankami. Tedaj bo postavila vlada
alternativo: ali sedanja vsenarodna vlada ali pa
hiračoji parlamentarizem. Izjava predsednika vla-
de je vzbudila v vseh političnih krogih veliko po-
zornost, ker pomeni grožnjo vsem onim strankam,
ki se hočejo odtegniti sodelovanju s sedanjo vlado.

Kljukasti polmesec v Arabiji

London, 8. junija. c. V lordski zbornici je
polkovnik Wood stavil interpelacijo na zunan-
njega ministra, v kateri ga vprašuje, če mu je
znano, da se širi v Arabiji narodno-socialistična
propaganda. Nemški narodni socialisti po nje-
govem mnenju podpirajo arabsko časopisje.

Dunajska vremenska napoved: Nobene bistve-
ne izpremembe.

Seja Narodne skupščine

Andra Stanič je zopet napadel bivšega prometnega ministra Radivojeviča zaradi oddajanja koncesij za zgradbo naših železnic

Belgrad, 8. jun. m. Za današnji skupščinski sejo je zaradi tega, ker je bilo znano, da je bivši prometni minister in sedanjí narodni poslanec Andra Stanič z novo interpelacijo zopet sprožil vprašanje pogodb za gradnjo železniških prog v naši državi, ki jih je v glavnem sklenil bivši prometni minister Lazar Radivojevič s francosko družbo Batignolles, vladalo v vseh političnih krogih veliko zanimanje, zaradi česar je prisostvovalo današnji seji tudi veliko število narodnih poslancev. Skupščini so predložili: minister za socialno politiko in narodno zdravje ter zunanji minister zakonski osnutek o projektu mednarodne konvencije za zaščito delavcev od nesrečnih slučajev pri nakladanju in razkladanju; minister za zunanje zadeve zakonski osnutek o prijateljski pogodbi, o pogodbi o nenapadanju, o sodnem razpravljanju, o arbitraži in o sporazumu med Jugoslavijo in republiko Turčijo; pravosodni, prometni, zunanji in vojni minister zakonski osnutek o mednarodni konvenciji za unifikacijo gotovih pravil o popisu letalstva v svrhu obrambe; pravosodni, prometni, vojni in zunanji minister zakonski osnutek o mednarodni konvenciji za unifikacijo gotovih pravil, ki se nanašajo na škodo, povzročeno po letalstvu tretjim osebam; trgovinski in zunanji minister zakonski osnutek o trgovinski pogodbi med Jugoslavijo in Nemčijo; notranji minister zakonski osnutek o mestnih občinah, o spremembi zakona o volivnih imenikih in zakonski osnutek o ustanovitvi novega okraja v Subotici.

Odbor za proučevanje zakonskih osnutkov, ki jih je predložil skupščini notranji minister Žika Lazič, se je izvolil na koncu današnje skupščinske seje.

Nato je bilo prečitano poročilo o konstituiranju nekaterih skupščinskih odborov, ki so tudi že končali svoje delo in predložili skupščini svoja poročila. To je bil odbor za proučevanje zakonskega osnutka o ukinitvi fidejkomisa in o izvensodnem postopku. Odbor za mednarodne pogodbe pa je proučil celo vrsto mednarodnih konvencij in je prav tako dostavil skupščini svoje poročilo o tem.

Interpelacija posl. Staniča

Bivši prometni minister Andra Stanič je prečital nato svojo interpelacijo na predsednika ministrskega sveta zaradi pogodb, ki jih je za zgradbo raznih prog v državi sklenil bivši prometni minister Radivojevič s podjetjem »Batignolles«. Andra Stanič je stavil v svoji interpelaciji na predsednika vlade sledeča vprašanja:

Za interpelacijo zahteva Andra Stanič nujnosti.

Zaradi zahteve po nujnosti interpelacije je podal predsednik skupščine Hasanbegović narodnemu poslanec dr. Staniču takoj besedo, ki je v daljšem govoru pojasnil predmet svoje interpelacije.

Med govorom se nenkrat dvigne predsednik vlade Nikola Uzunović, stopi k govorniku Staniču in ga vpraša: »Koliko pa še imaš, Andro?« — Stanič: »Še malo!« — Predsednik vlade: »Jaz bi namreč hotel odgovoriti!« Stanič govori nato o 800-milijonski škodi, ki jo je utrpela država. Svoj govor je Stanič zaključil: »Zahtevam nujnost, ker gre tu za državne interese, in prepričan sem, da bo sprejeta.« Ko je končal svoj govor, mu je velika večina poslancev ploskala in odobrila njegov govor.

Govor g. Uzunovića

Takoj se je dvignil predsednik vlade Uzunović ter dejal, da bi na govor predgovornika odgovoril zelo kratko z državo, da sprejme zahtevano nujnost. Predsednik vlade je nadalje dejal, da želi, da tudi skupščina sprejme ta njegov sklep, ker je

Iz Avstrije

Dunaj, 8. junija. c. Danes je bil aretiran atentator Josef Reiter, ki je snoči v 24. okraju vrzel bombo v električni transformator. Smatral se pa, da ne bo mogel priti pred preči sod, ker je premlad. Atentator se ni star 20 let.

Dunaj, 8. junija. c. Z današnjim dnem se je podaljšala prepoved uvoza nemškega časopisa in nemških knjig do 15. septembra t. l.

Dunaj, 8. junija. c. Ker so se zadnji časi tako zelo pomnožili atentati, je Vatersinlsche krojnik sklenila, da bodo njene patrulje ponoči krožile po Dunaju, prav tako kakor v burbarskih dneh.

Dunaj, 8. junija. k. Ponoči je v sobi kulturne visoke šole eksplodirala velika kovinska bomba, ki je razbila vse stene. — Ponoči se je vračal domov Johan Neubauer, vodja Heimwehrov v Helbeinu, iz zasede je nekdo nanj streljal in ga težko ranil. Ob 22.30 sta eksplodirali blizu vojnega skladišča pri Linzu dve težki kovinski bombi. Atentat je bil baje namenjen nekemu majorju, ki stanuje v skladišču.

Dunaj, 8. junija. AA. Korbiro poroča: Snoči je v neki sobi stolpa velike kmetijske šole eksplodiral peklenjski stroj. Uničil je vso opremo.

V Welsu je eksplodiral peklenjski stroj v vojaškem skladišču. Misljlo, da je bil atentat namenjen majorju, poveljniku 8. bataljona planinskih levcev, ki stanuje v dotični zgradbi.

Dunaj, 8. junija. b. Pokret za prestop iz katoliške v protestantsko vero je zavzel v Avstriji ponovno velik obseg. Vodilni katoliški organ »Reichspost« zavzema v uvodniku načelno stališče proti temu pokretu in ga tolmači tako, kakor da je naperjen proti vladi zveznega kraljeva dr. Dollfusa.

Irška hoče proč od Anglije

Dublin, 8. junija. AA. De Valera je v parlamentu izjavil, da se bo Irska ločila od Velike Britanije. Vendar pa bo tudi v tem primeru Irski za blagovne preference Veliki Britaniji, če jih bo le-ta dovolila v enakem obsegu Irski. Vlada politika skuša doseči, naj bi se Irski sama vzdrževala. To bo omogočilo, da ločitev od Velike Britanije ne bo težka. Kar zahtevamo, je dejal De Valera, je naša svoboda, odklanjamo diktat Velike Britanije. Zahtevamo tudi, naj Velika Britanija umakne svoje čete iz naših pristanišč.

Vladivostok - poln vojaštva

London, 8. junija. c. Posebni dopisnik »Daily Expressa« iz Dairena poroča svojemu listu, da se je razgovarjal z mornarji angleške vojne ladje, ki je ravno priplula iz Vladivostoka. Mornarji so mu izjavili, da je ves Vladivostok prepoln vojaštva in da je v luki vse polno inozemskih parnikov, ki dovažajo orožje. Dne 1. junija so sovjeti v Vladivostoku priredili ogromno vojaško paradu, pri kateri je sodelovalo nad 400 letal, na ulicah pa so defilirali najmodernejši tanki in velikanski topovi.

Kako misli Bolgarska diktatura prosvelliti narod Zavod za socialno obnovo

Sofija, 8. jun. AA. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Danes izide uredba o ustanovitvi zavoda za socialno obnovo države. Zavod bo pod neposrednim vodstvom predsednika ministrskega sveta. Uredba pravi, da bo zavod vodil vse javno življenje v pravu narodne sloge in obnove ter v duhu zveste službe narodu in državi. Zavod bo dvigal ugled bolgarskega naroda v inozemstvu in obveščal tujino o kulturnem in gospodarskem življenju na Bolgarskem in o potrebah bolgarskega naroda. O delu zavoda bodo predpisani posebni pravilniki.

Romunske politične krize

Odkor je kralj Karel zasedel romunski prestol, politična kriza v Romuniji prav za prav nikdar ni ponehala. Sedanja kriza, ki je le malo manjšala, da se ni spremenila v državno krizo z uvedbo diktatorskega režima v državi, je samo zadnji člen te verige, ki ji pa še ne vidimo konca. Brez dvoma je državni udar v Sofiji, ki se je izvršil s pomočjo narodne vojske, vplival tudi v Romuniji in dal nove pobude onim silam, ki se že od nekdaj borijo proti parlamentarnemu režimu, ki ga bi radi nadomestili z avtoritarnim vodstvom države. Zastopniki politike močne roke so vedeli, da bi se na vsak način računali na podporo kralja Karla kakor tudi na pomoč onih mnogih, ki so sili vse politične korupcije, ki se je posebno v Romuniji razrasla v vseh političnih strankah. Toda razvoji krize je pokazal, da so zaenkrat parlamentarne stranke dovolj močne, da branijo demokracijo ustavo države, torej tudi dovolj močne, da se očistijo same sebe vsega korupcijskega pribora, ki toliko škoduje ugledu države in njenemu napredku.

Avdiencia ministrskega predsednika Taresca pri kralju bo ostala pomembna v zgodovini Romunije, ker so takrat politične stranke dobile zadnjo priliko, da dokažejo potrebo svojega nadaljnega obstoja. Parlamentarni režim torej ostane še naprej v veljavi, a to je po našem mnenju res zadnja prilika za njega, da se uveljavi, ker pri obnavljanju politične krize, ki jo je Romunija te dni doživela, ni nobenega dvoma, da bi diktatorske sile s parlamentom in njegovimi strankami pomogle.

Za pravo politično ozadje dogodkov v Romuniji je težko najti pravilnega tolmačenja. Redko se v zgodovini Romunije zgodi, da bi vlade padle v parlamentu. Vedno prihajajo sunki od drugod, od tujnih, zakulisnih sil, od nevidnih intrig posameznih vplivnih osebnosti, bodisi vojaških, političnih ali gospodarskih. Pred komaj šestimi meseci je kralj poveril novo vlado liberalcem, torej ravno naslednikom tistega voditelja liberalne stranke Bratiana, ki je svoje dni izsilil od kralja Karla, da se je odpovedal prestolu. Kralju Karlu to prav gotovo ni bilo lahko, a moral se je za ta korak odločiti, ker so nesoglasja v narodnokmetijski stranki bila taka, da je stranka postala nesposobna za vodstvo državnih poslov. Ko je nastopil liberalni Duca, je našel proti sebi že močno organizirano faksiščno skupino »Železne garde«, ki je bila pripravljena, da izvrši državni udar. Duca je »Železno gardo« razpustil in je moral to svoje pogumno dejanje plačati z življenjem. Romunska sodišča so zločince obsodila zelo milo, kar je javnost osupnilo. Takoj so spregledali, da imajo železni gardisti velik vpliv na vojaške kroge in da razpolagajo tudi na dvoru s prijatelji, ki jih podpirajo s simpatijami. Ze takrat se je porajalo vprašanje, če bo novo vlado sestavljali parlamentarci, ali pa, če bodo prevzeli oblast še faksiši, ki so se rinili v ospredje. Stranke so se nekoliko stremile in ko je bil Tarescu imenovan za predsednika vlade, je šla prva nevernost mimo.

Toda po komaj par mesecih izbruhne zarota polkovnika Precupa, istega, ki je na letalu spremljal kralja Karla, ko se je vrnil v svojo domovino. Ko so ga prišli in zaprli, je izjavil, da nima ničesar proti kralju, da ga je nasprotno hotel le ščititi pred kvarnimi vplivi, ki ga obdajajo. Podobne stvari so se dogajale tudi pri prejšnjih vladah. Ze dr. Maniu, Vajda Vojevoda, Duca so se morali neprestano boriti proti tem kvarnim vplivom. Sedaj je prišla vrsta na Taresca, ki je naenkrat čutil, da mu uhajajo lla pod nogami, ko so se vršile spremembe v vrhovnem vodstvu armade, ki jih vlada ni odobrila. Zarota polkovnika Precupa je začela posvetila v temno zaletje intrig, ki so se plele proti vladi, in je — rešila vlado. Po dolgih in odkritosrčnih razgovorih med kraljem in predsednikom vlade Tarescom je slednje zmagala Tarescova lojalnost in kralj je odbil zakulisne intrige in poveril svoje zaupanje vladi, ki ji je dal polno moč, naj po svoji uvidevnosti ureja razmere v vojski.

Ge bi bil Tarescu padel, bi bila vojaška diktatura neizbežna. Ze dalje časa je prihajal maršal Averescu, ki je znan po svojih italofilskih zvezah, na dvor, ugled znanega germanofila Goge je vedno bolj rasel, Železna garda je po vsej državi dvigala glavo. Vseposvot se je čutilo, da se pripravljajo spremembe ne samo v notranji politiki, ampak tudi v zunanji. Francoski poslanik je razvil najzvičajnejše delovanje, kurirji so hiteli v Pariz in prihajali od tam, italijanska diplomacija je nrglično delovala in tudi Poljska se je udeleževala v smislu državnega udara. Naenkrat se je pripeljal v Bukarešto dr. Maniu, začela so se posvetovanja med narodno kmetisko in liberalno stranko na eni, ter med pučisti Averescom, Gogo, Argetoianom in vojski.

Utrinki

OD CEVLJARSKEGA POMOCNIKA DO KATOLISKEGA VODITELJA

Dne 29. maja je v Pragi nenadno umrl Vaelav Myslivec, poslanec češke katoliške ljudske stranke, star 59 let. Rodil se je l. 1875 kot sin delavca v sladkorni tovarni. Mali Vaelav je takoj pokazal odlične talente, toda zaradi siromašnosti svojih staršev ni mogel iti v šole, ampak je po končani ljudski šoli postal čevljarški vajenec. Kot čevljarški pomočnik je l. 1892 šel na popotovanje in prebival v Nemčiji in Avstriji. L. 1893 je postal član katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, kjer se je seznanil s temeljnimi načeli krščanske socialne življenja in delovanja. Pozneje se je naselil v Pragi ter kot čevljar vnelo ljudil na zborovanje, kjer je nastopal tudi kot govornik za mlado krščansko socialno gibanje. L. 1896 je začel svoje ideje zagovarjati tudi s peresom. Kmalu je čevljarško šilo zamenjal z uredniškim peresom ter zloplil v uredniški katoliškega lista. Ko je bil star 32 let, je bil l. 1907 izvoljen za državnega poslanca krščansko socialne smeri. Vojne se je udeležil kot poročen vojak na raznih bojiščih. Po razsulu Averesca je postal član teške narodne skupščine in

Po poročilu listov bo imel zavod v vseh sedmih pokrajinah svoja pokrajinska glavna tajništva. V dotičnih pokrajinah bodo organizirali posebne odbore za narodno slogo. Odbori bodo razdeljeni v politične, gospodarske in kulturne podobore. Prosvetljevanje ljudstva se bo vršilo v zdravem duhu. Centrala zavoda bo imela dva oddelka z ravnatelji na čelu. Nad zavodom bo en glavni ravnatelj. Pri svojem delu se bo zavod opiral na časopise, radio, književnost in film, skratka na vse oblike prosvetnega in kulturnega dela. Z njim bodo sodelovale tudi vse druge državne ustanove.

Jorgom na drugi strani. Demokracija in diktatura sta si stali nasproti. Zmagala je demokracija, Kako?

Ko sta največji romunski stranki, liberalna in narodna kmetiska, čutili, da gre ne samo za njun obstoj, marveč za obstoj vse demokracijske ideologije in za skok v temne diktature ter v negotovost, ki bi znala biti za romunsko ljudstvo usodopolna, sta se pod pritiskom razmer vendar le znašli na skupni osnovni črti, da je treba demokracijo braniti do zadnjega. Dne 17. maja so se sestali voditelji obeh strank, ki razpolagata sami z dvetretnsko večino vseh volivcev, in sta sklenili, da se bosta državnemu udaru uprli z vsemi silami. Predsednik Tarescu je dobil nalogo, da gre k kralju in mu sporoči sklep strankinih vodstev, ki bi smatrali uvedbo vojaške diktature za izzivanje in bi odklonili vse posledice, ki bi nastale. Kralj je poslušal glas ljudstva, ki mu ga je tolmačil predsednik Tarescu in je slednjeji ostal pri — ljudstvu. Demokracijska misel je zmagala. Sedaj ima romunska vlada nalogo, da dokaže domovini in inozemstvu, da se v Romuniji še nahajajo ljudje, ki znajo napraviti red v državi brez avtoritarnega režima s sredstvi, ki jih daje politikom na razpolago ljudska demokracija.

Sestanek Hitler-Mussolini

London, 8. junija. AA. Reuter poroča iz Berlina, da se nameravata Hitler in Mussolini v kratkem sestati. Dan sestanka pa še ni določen.

Ruždi bej v Belgradu

Belgrad, 8. junija. m. Z današnjim jutranjim ekspresnim vlakom je potoval skozi Belgrad v Ankaru turški zunanji minister Tevfik Ruždi bej. Na železniški postaji so ga pričakovali in pozdravili pomočnik zunanjega ministra dr. Purič, turkajski romunski poslanik Guranescu, turški poslanik Hajdar bej z osebjem poslanstva, poslaniki držav, ki so podpisale balkanski pakt, in drugi.

Kmetijski kongres v Pešti

Belgrad, 8. junija. AA. Od 12. do 20. junija bo v Budimpešti mednarodni kongres za kmetijstvo. Nanj so povabljeni zastopniki kmetijskih društev iz vseh držav.

Kot delegat združenja jugoslovanskih agrarnomov se kongresa udeleži Milan Novaković, načelnik kmetijskega ministrstva; Aleksander Stebut, prof. kmetijsko-gozdarske fakultete v Belgradu; dr. Alojz Tavčar, prof. kmetijsko-gozdarske fakultete v Zagrebu; dr. Mihovil Gračanin, prof. ist fakultete v Zagrebu; dr. Mladen Josipović, prof. iste fakultete v Belgradu; Milutin Niketić, tajnik kmetijskega ministrstva; dr. Milan Grković, inšpektor banske uprave v Novem Sadu; dr. Karlo Šostarič, višji kmetijski pristav v Zagrebu.

Drobne vesti

Belgrad, 8. junija. m. Jutri pride semkaj grška delegacija, ki bo vodila pogajanja z našo delegacijo za sklenitev nove trgovinske pogodbe.

Belgrad, 8. jun. AA. Naša vlada se je sporazumela s turško vlado, naj se pogajanja o sklenitvi začasne trgovinske pogodbe med našo kraljevino in Turčijo prične prihodnji teden v Ankari.

Belgrad, 8. jun. m. Danes popoldne ob 4 se je sestel odbor, ki je bil na dopoldanski seji izvoljen za proučevanje osnutka o mestnih občinah. Odbor se je konstituiral in pričel takoj z delom.

Belgrad, 8. jun. m. Ob priliki obletnice, ko je stopil na prestol romunski kralj Karel, je romunski poslanik na našem dvoru priredil danes dopoldne sprejem v prostorih romunskega poslanstva. Sprejema se je udeležil ves diplomatski zbor z apostolskim nuncijem Pellegrinietijem na čelu, v imenu kraljevega dvora pa je sprejemu prisostvoval minister dvora Antič, v imenu kr. vlade pa zastopnik zunanjega ministra kmetijski minister Dragutin Kojič.

Sibenik, 8. junija. c. Kakor vsako leto, tako pride tudi letos angleško sredozemsko brodovje v naše vode. Brodovje, ki šteje 30.000 mornarjev, ostane v naših vodah tri mesece. Angleške ladje pridejo k nam koncem tega meseca.

Tripolis, 8. junija. p. V vsej Tripolitanijski vlada velika vročina, ki je večerj dosegla v glavnem mestu v senci 42 stopinj. Zaradi tega je gen. guverner Balbo odredil, da se predčasno ustavi ves pouk v šolah.

Sofija, 8. jun. AA. Bolgarska agencija poroča: Na Bolgarskem pritiska nenavadna vročina. Temperatura je dosegla 40 stopinj.

Dvanajst kamniških žrtev

Žalostna bilanca nesreče v Kamniku

Kamnik, 8. junija 1934.

Te dni so bili poklicani na okrajno načelstvo v Kamniku ponesrečenci in svoji umrli 12 žrtev kamniške nesreče, katerim je okrajni načelnik g. Fran Voušek razdelil nakazane podpore. V uvodu je omenil, da je bila to najhujša nesreča, ki je kdaj zadela Kamnik. Tragična usoda nesrečnih deklet, žen in mater je globoko odjeknila v vseh srcih, prvi, ki je dejansko nudil pomoč nesrečnim žrtvam, pa je bil naš dobri vladar, ki se je takoj prvi dan informiral o nesreči in nakazal iz svojih sredstev 20.000 Din prvo pomoč. Tudi banovina je nakazala podporo 10.000 Din. Ta denar so sedaj razdelili ponesrečencem, ki še dolgo ne bodo moge na delo, in svojem umrlih žrtev. Pri razdelitvi je vsak dobil najprej 1000 Din, ostala vsota pa se je razdelila z veliko uvidenostjo po potrebi in številu družinskih članov, za katere so skrbeli ponesrečenci. Vsi so se ginjono zahvaljevali za pomoč v veliki sili.

G. Ferdinand Novak, sorodnik ponesrečene vdove Antonije Novakove, ki je zastopal njena osirotela otroka, je h koncu prosil g. okr. načelnika, da sporoči iskreno zahvalo vseh na najvišje mesto in g. banu. Omenil je tudi, da nas zadnja nesreča zopet opominja na nujno potrebo starostnega in nezgodnega zavarovanja delavcev v tovarni, kakor je bilo uvedeno pred vojno. Tudi tovarniški fond za ponesrečene žrtve bi moral biti osnovan. Gosp. okr. načelnik je pojasnil, da se že več let dela za rešitev tega perečega vprašanja in da so že podvzeti vsi ukrepi, da se bo rešitev pospešila v ugodnem smislu.

Kamnik je doletelo že mnogo nesreč, vendar pa bo poslednja ostala v kroniki kamniških dogodkov zapisana kot največja in najbolj žalostna, ki je prizadela številne družine in iztrgala iz njihove srede moške, hčerke, žene in matere. V 70 letih obratovanja tovarne se je smrtno ponesrečilo 8 moških, zadnja tri leta pa nam je nesreča ugrabila 14 žrtev — 5 moških in 9 žensk. Pred tremi leti sta se ponesrečila delavca Pibernik in Klemen, letos 30. aprila pa je enaka nezgoda doletela Koželja in Končnika. Oba so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer sta po velikem trpljenju umrli za opeklinami. — Kamnik je bil še pod vtisom tragične smrti obeh vestnih delavcev, ko se je 5. maja ob 4 zjutraj pripetila nesreča, o kateri je bilo že poročano. Tako nenadno se je vse to zgodilo in to zgolj zaradi nesrečnega slučaja, ki je tako enostaven in nepričakovan, kakor če greš po cesti in ti pade na glavo opeka s strehe in te ubije. Nesreča, ki nas samo opominja, da človek ne ve ne ure ne dneva.

Brezskrbno so hodile delavke na delo, nekatere že po 12 let, in tudi to jutro so kakor ponavadi stale pri statvah in pazile, da se niti pravilno razvijajo s klopičev in predejo v zažigalno vrvice, ki se sproti polni z zmesjo žvepla, solitra in oglja. Komaj so prišlele z delom, ki traja od 4 zjutraj do opoldne, ko je nesrečna žarnica povzročila znano nesrečo. Lahko gorljiva zmes je puhnila delavkam v obraz, na roke in noge in takoj zagorela ter jim povzročila velike opekline. Če bi te opekline izvirale od kroga ali celo od razbeljene masti, bi ne bilo nobene smrtno žrtve in vse bi lahko ostale kar v domači oskrbi. Toda omenjena zmes, ki razvije pri gorenju do 1500°C vročine, se je globoko zajedla v meso in povzročila strašne opekline. Od vročine se je delavkam tudi vnela obleka. V veliki naglici so zbežale skozi vrata in okna iz delavnice in hitele po pomoč k sosednjim zgradbam. Kljub jutranji tišini ni nihče nič slišal, tako neznan je bil zunanji učinek nesreče.

Z veliko požrtvovalnostjo in naglico je bilo poskrbljeno za prvo pomoč. V avtobusu in dveh avtomobilih so nato prepeljali v bolnišnico 15 ponesrečen, vdova Antonija Novakova pa je takoj podlegla poškodbam.

V bolnišnici so takoj videli, da je stanje večine ponesrečen brezupno. Z veliko vdanostjo so nesrečne matere in žene prenašale strašno trpljenje, ki se ne da opisati. Vsa njihova poslednja skrb je veljala družini, otrokom in svojem, katere bodo morale zapustiti. Vse pa so izražale željo, da bi bile pokopane na domačem pokopališču. Zdravniki in usmiljenke so jim z veliko požrtvovalnostjo lajšali veliko trpljenje. Skrb, s katero so se takoj zavzeli za kamniške ponesrečenke, je tolažeče vplivala na svoje, ki so vsak dan prihajali v bolnišnico.

Smrt je kmalu rešila trpljenja vse nesrečnice, ki so imele najhujše poškodbe. V vseh petih arah kamniške okolice so se odprli novi grobovi: 5 v Kamniku, po 2 v Mekinjah. Stranjah in Nevljah ter eden v Tunjicah. Smrt je težko prizadela družine, katerim je ugrabila njihove hranitelje, otrokom pa skrbne matere. Ker so bile med žrtvami večinoma ženske, je njihova žalostna usoda tem globlje pretresla tudi vse prebivalstvo daleč naokrog in vzbudila povsod iskreno sočutje. To so dokazali tudi pogrebi nesrečnih žrtev.

Kamniška nesreča je skupno zahtevala 12 žrtev. Te so:

1. Koželj Jože iz Tunjic, 28 let star. Bil je izredno miren in priden delavec. V kratkem se je nameraval poročiti in si osnovati lasten dom. Zapušta starše, brate in sestre.
2. Končnik Matija z Vrhpolja, občina Nevlje, 38 let star. S Koželjem sta bila tovariša pri delu in skupno ju je tudi doletela smrt. Zapušta ženo in 80-letno mater brez sredstev.
3. Juvan Ivan iz Stranj, 56 let star. V tovarni je delal nad 30 let in je bil zadnja leta predelavec. Zapušta ženo in otroke.
4. Frančiška Hribarjeva iz Kamnika, stara 35 let. V tovarni je bila zaposlena komaj poltretji mesec. Z veliko ljubeznijo je skrbela za svojega bolehnega očeta, ki je bil do letos skladiščnik v tovarni. Ko je zdaj po dolgoletnem delu onemogel, je zgubil s Frančiško edino oporo na stara leta.

5. Marija Lavtišarjeva iz Kamnika, rojena Rožan, stara 33 let. V tovarni je delala 11 let. Bila je skrbna mati in vestna delavka. Za njo žaluje mož in poldrugo leto star sinček ter ostalo sorodstvo.

6. Slava Pirčeva iz Kamnika, stara 33 let. Zapušta brate in sestre. V tovarni je bila zaposlena 11 let.

7. Julijana Vrhovnikova iz Mekinj, stara 25 let. V tovarni je delala 11 let. Zapušta starše, brate in sestre. Pirčeva in Vrhovnikova sta se namerili letos poročiti.

8. Terezija Kotnikova, iz Kosiž, občina Kamnik, rojena Zamiljen, stara 22 let. V tovarni je delala 6 let. Za njo žaluje mož in 2-letna hčerka ter ostalo sorodstvo.

9. Angela Ogrinova iz Kamnika, stara 45 let. V tovarni je delala nad 12 let. Bila je vestna delavka in velika opora domači hiši.

10. Ana Kregarjeva iz Stranj, 33 let stara. V tovarni je bila zaposlena 6 let. Zapušta hudo prizadete starše, brate in sestre.

11. Ana Grošljeva iz Mekinj, stara 32 let. V tovarni je delala 11 let. Za njo žalujejo starši, bratje in sestre.

12. Antonija Novakova z Vrhpolja, občina Nevlje, vdova, stara 38 let. V tovarni je bila zaposlena nad 12 let. Zapušta dva šoloobvezna otroka, ki sta ostala po materini smrti brez sredstev.

Mala šolarica utonila v vodnjaku

Sv. Rupert n. Laškim, 5. junija.

Največja sreča za človeka v tem življenju je milost božja. To misel je obravnaval katehet v tork, dne 5. junija v 3. razredu sv. rupertске šole; kot sklep je otrokom priporočal: otroci, varujte se greha in glejte, da boste vedno v milosti božji, ker človek nikoli ne ve, kje ga čaka smrt. Nihče, ne katehet, ne šolarji niso mogli slutiti, da je smrt že čakala čisto blizu šole.

Ob 11 so odšli šolarji proti domu. Bukošek Terezika, p. d. Brglezova, 12 letna šolarica, je polni navadi sv. rupertskih šolarjev na potu proti domu še stopila v župnijsko cerkev na kratek obisk Najsvetejšemu. Sam Bog ve, kaj se je pogovarjala z Jezusom, ki ga je tako otroško-nedolžno in go-

Ostale ponesrečenke so zdaj že izven nevarnosti. Prva se je vrnila iz bolnišnice Rozi Gradškova iz Mekinj, ki je lahko šla takoj na delo. Ta teden so se vrnile v domačo oskrbo še 4 ponesrečenke, ki pa še dalj časa ne bodo moge v službo. To so Frančiška Hacetova in Apolonija Rakova iz Nevelj, Ivana Ručmanova, mati treh otrok, iz Kamnika in vdova Julijana Pirčeva iz Stranj mati dveh otrok. V bolnišnici je ostala le še Frančiška Legedičeva iz Mekinj, ki pa je tudi izven nevarnosti.

Ob tej priliki izpolnjujemo tudi željo vseh ponesrečen in svojev ponesrečenih, da izrazimo priznanje in iskreno zahvalo vsem, ki so tako požrtvovalno nudili svojo pomoč nesrečnim žrtvam dela, zlasti gg. zdravnikom v Kamniku in v Ljubljani ter č. sestram usmiljenkam. Zahvala velja tudi ljubljanskemu pogrebemu zavodu, ki je šel pri prevozu krst v Kamnik izredno na roko, in upravi tovarne, ki je prevzela stroške prevoza, dalje g. dekanu Riharju in predstojništvu frančiškanskega samostana ter vsem gg. duhovnikom za tolažilne govore in brezplačne cerkvene obrede, upravi tovarne in vsem gg. častnikom zlasti pa komandantu mesta polkovniku g. Vladimirju Krstiču za njegovo iskreno sočustvovanje z nesrečnimi žrtvami dela in očetovsko skrb do hudo prizadetih svojcev, ki so izgubili svoje hranitelje in katerim je takoj preskrbel delo v tovarni.

Gradiščanski Hrvati in koroški Slovenci

Ob volitvah v avstrijski parlament leta 1923 so gradiščanski Hrvati nastopili samostojno pod imenom »Hrvatska narodna stranka«. Toda pozitivnega uspeha niso mogli doseči, kajti Hrvatje so raztreseni od Donave do jugoslovanske meje in volijo v vseh volivnih okrajih. Zato so že za naslednje volitve taktiko spremenili in so se zvezali s stranko krščanskih socialcev, katere jim je zagotovila dva deželna poslanc in med temi celo — deželnega odbornika, ki je že ves čas njihov voditelj dr. Lovre Karall, rodom iz Veliškega Borišča (Gross Warasdorf). Kadarkoli treba, da vlada zastopa deželo med gradiščanskimi Hrvati, je vselej dr. Karall njen zastopnik.

Po spremembah v avstrijski vladi je moral tudi odstopiti namestnik deželnega glavarja Landbundovec dr. Wallheim in na njegovo mesto je prišel vodja Hrvatov dr. Karall. Tako poročajo sobotne »Hrvatske Novine«, ki so »Glasilo gradiščanskih Hrvatov«. To vlogo glasilo se o raznih prilikah poteguje tudi za pravično vladanje koroških Slovencev. — Gradiščanski Hrvatje se namreč ne morejo dovolj prečuditi, da so šole na Koroškem za Slovence tako strašno krivično urejene in da imajo Slovenci en sam uborni Abecednik, dočim imajo oni tri lepe Čitanke ali Stanke, kakor jim pravijo. — Iz teh stank moremo tudi mi presoditi, da je njih jezik veliko bližji slovenščini ko hrvaščini. Njihova slovnica je docela slovenska, in kakor se sami izražajo, bi oni sami najraje prišli bliže književni slovenščini kakor pa hrvaščini. Toda imajo od najstarejših časov — hrvaško ime, in to je čisto odločno.

V zadnjih »N. N.« čitamo tudi, da je madjarski poslanec vitez Bajcsi-Zsilinsky v parlamentu sprožil misel, da bi morali tudi za tamošnje Hrvate ustanoviti — kulturno društvo po zgledu onega, ki vzorno deluje za gradiščanske Hrvate pod predsedstvom župnika Martina Meršiča v Pajngрту (Baumgarten). — Dejal je, da ogrski narod v sedanjih Ogrski ni istoveten z ogrsko raso, da so Ogrji tudi tisti, ki so sicer drugega jezika, samo da se čutijo ogrske državljanke. In Hrvatje na Ogrskem se čutijo ogrske državljanke, zato se mora država pobrigati za nje, da sicer ostanejo Hrvatje dobri državljani.

Iz zadnje (sobotne) številke »Gradiščanskih Novin«, ki izhajajo in se tiskajo na Dunaju, posnemamo:

»Hrvatsko kulturno društvo« obstoji že sedem let in mu je zdaj predsednik župnik Martin Meršič ml. v Pajngрту — Baumgarten, zadnja postaja proti Sopronju (Oelmburgu). Gospod župnik je nečak glavnega vodje Hrvatov Martina Meršiča v Velikem Vorištvu (Gross Warasdorf). To kulturno društvo izdaja na svoje stroške list za mladino pod imenom »Male Crikvene i Školske Novine«.

Na zadnji seji odbora tega društva je predsednik poročal o veliki kulturni misiji teh Malih Novin, ki so tudi gmotno na dovolj trdnih nogah.

reče ljubila: saj je kot Marijina vrtarica bila vedno vsak 1 petek pri sv. obhajilu, pa tudi ob nedeljah in praznikih pogosto. Pri odhodu iz cerkve je obesila šolsko torbico in dežnik na cerkevna vrata — česar drugače nikoli ni storila — ter šla v spremstvu dveh tovarišic proti župnijskemu vodnjaku: tam je hotela počakati tretjo tovarišico, ki je odšla v Oblakovo trgovino nekaj kupovat.

V otroški nevednosti je hotela sesti na obod vodnjaka, pri tem zaprla polovrta in sedla nanje; vrata so se udala in deklia je padla v osem metrov globoko vodo; preden so ji mogli pomagati, je bila že mrtva.

Strašno je zadela vest o nenadni smrti uboge starše, mati je od strahu omedlela. Uboga, pridna Terezika, počivaj v miru! Ti si šla k Jezusu!

Ker pa se Novine hočejo razširiti po vzoru slovenskih mladinskih listov, je predsednik na tej seji prečital dopis Kluba Koroških Slovencev, da hoče preskrbeti brezplačno klišee od slovenskih mladinskih listov. In zares je gradiščansko društvo že dobilo več klišeev od slovenskih listov Vrtec, Angelček in Naš rod. Lispravi: »Ovu kulturno pomoč i zanimanje naših slovenskih bratov zela je sednica s velikim veseljem na znanje. Zatim je M. Meršič razdelil nazočnim kotrigom (članom) odbora nekoliko svezkov od slovenske knjige »Naši onstran meje«, va kol je jedan lip članek i od nas gradiščanskih Hrvatov«.

Pripominjamo, da imajo Gradiščani do 60 letnih hrvatskih šol, ki jih oskrbujejo in vzdržujejo katoliške cerkvene občine še po starem ogrskem verskem zakonu, da ima vsaka konfesijska svoje verske občine, ki imajo tudi šolstvo v rokah. — Stari avstrijski parlament je že dvakrat z večino socialistov, Landbunda in vsenemške stranke sprejel predlog, da je tudi na Gradiščanskem šolstvo v državni upravi — a se ta predlog ni nikdar izvršil, kar so preprečili na prošnjo svojih hrvatskih zavestnikov — krščanski socialci. Zato so od leta 1924 krščanski Hrvatje v zvezi s to nemško stranko, ki jim za to dovoljuje dva deželna poslanc in eden od teh — dr. Lovre Karall — je celo deželni svetnik, t. j. po naše deželni odbornik, član deželne vlade burgenlandske.

Tudi društveno življenje na Gradiščanskem je precej živahno. Imajo že v vseh večjih krajih svoja narodna društva, med temi prevladujejo pevstva (jakkarska) društva, v novejšem času pa junačka i divojačka društva, ki so enaka nemškimi katoliškimi društvom »Burschen und Mädchenvereine«.

Jako je zanimiva primera s — koroškimi Slovenci, ki imajo eno samo slovensko knjigo: »Začetnice«, dočim imajo Hrvatje Začetnico, Prvo, Drugo in Tretjo Stanko (Čitanko). Poleg teh imajo še druge knjige, n. pr. »J a j k a r e na 48 straneh, ki ima prav kraene eno in dvoglasne napeve, od teh je veliko vzeih iz slovenskih mladinskih enalnih knjižic. Med temi je 41. pesmica ta-le: »Hrvat mi je otac, i Hrvatica mat, a ja sem njeva kerv i verni sin Hrvat! — Za moj hrvatski rod, ču živeti ču umrit, zakriknut ču, da čuje celi svet!« — Druga knjičica končuje: »Ki nam razkala mal i spešji mali broj, proklet mu budi glas, izrod je, smrad i gnjoj!« In tretji refren: »Koliko smo, to smo neg mali broj, Hura, Hrvat i smo, Hura k svojemu svoj«.

Zdaj pa — primerjajte! Ali smejo Slovenci drugod, n. pr. na Koroškem in v Italiji mutatis mutandi — tako prepevati, in celo v šoli ??

Loška in Planinska dolina pod vodo

Nalivi so Notranjski povzročili velikansko škodo na poljih. Loška dolina se še ni opomogla od prvopomladanske povodnji, ko je bila spremenjena v velikansko jezero ter je voda stala ponekod do 15 m visoko. Prvopomladanska povodenj je uničila ozimino. Prebivalci v vaseh Nadlesek, Podcerkev in Dane so po prvi povodnji hiteli, da posade v prvi vrsti krompir in fižol. Bili so sprva nekoliko v strahu, da ne bo pritisnila suša, toda majniški dež je bil prav dobrodošel. Vsi pridelki so v teh vaseh bujno uspevali in je kazalo, da bo letina prav dobro obrodila. Prišli pa so še zadnji nalivi s tako močjo, da so uničili vse pridelke po omenjenih vaseh, kajti Obrh s pritoki se je naglo razil po travnikih in njivah. Voda je bila sicer po obsegu manjša kot pri prvi povodnji, toda napravila je še večjo škodo, ker bo krompir začel gniti. Škoda za enkrat še ni precejena, znašala pa bo najbrž nad 300.000 Din.

Tudi Planinska kotlina je zaradi silnih nalivov popolnoma pod vodo. Škoda je prav tako velika. Unec se je daleč razlil in voda še vedno narašča. Kratka poročila o nalivih v Sloveniji in o vremenskem stanju po drugih pokrajinah v državi navajajo, da je največ dežja padlo v ljubljanskem pasu, dočim ni bilo večjih nalivov drugod v Sloveniji in tudi ne v Prohmurju, kjer občutijo še vedno hude posledice suše.

Pozor!

Oglase za jutrišnje velesesjsko številko „Slovenca“

sprejema uprava samo še danes dopoldne do 12. ure.

V popoldanskih urah je mogoče sprejeti le najbolj nujna naznaila in osmrtnice.

Akademija cejskih šol

Jadranska Straža v Celju je priredila v nedeljo, dne 3. junija t. l. akademijo celjskih šol. Ker so nastopili skoro vsi mladinski zbori celjskih šol, ni jo lahko imenovali revijo mladinskih zborov. Spored je otvoril zbor deške meščanske šole pod vodstvom g. Peca Segule z državno himno. Učinkovito je zapel tudi Devovo. »Sočie«. Nad vse ljubek je bil rajalni nastop »Trobojnice«, ki so ga izvajale dekle mestne dekleške narodne šole pod vodstvom gđ. N. Trdinove. Zbor okoliške deške narodne šole, ki ga vodi g. V. Kovač, je zapel z dobro dinamiko A. Schwabovo: »Večer na morju« in Devovo: »Klic z Jadrana«. Gospa A. Sadarjeva je dobro naštu-dirala govorni zbor državne trgovske šole, ki je enotno predvajal A. Senoe: »Prihod Hrvatov na morje«. Najbolj je užajal nastop zbora zavoda č. šolskih sester, ki ga vodi s. Ljubomira. Zbor nam je zapel Oevirkovo: »Stražo na Adriji« in Tomčevco: »Himno pomladkarice«. Zadnjo pesem je zbor pel s spremljevanjem godbe na pihala. Sledil je rajalni nastop gojenk državne realne gimnazije pod vodstvom gđ. Trdinove, ki so predvajale skladno in učinkovito Pospisilovo češko-jugoslovansko pleso. Pod vodstvom g. Cirila Preglja nam je zbor mestne deške narodne šole ljubko zapel dve narodni in Pregljevi prireditvi, in sicer: »Vrbniče nad morem« in »Barčica po morju plava«. Gojenci državne realne gimnazije so strumno izvajali simbolične vaje »Buči morje Adrijskoc«, ki jih je sestavil g. Bolhar. Zaključno točko je tvorila A. Gervaisova »Himna Jadranske Straže«, ki jo je odpel eksaktno mešan zbor dekleške in deške meščanske šole pod vodstvom g. Peca Segule.

Vsa akademija se je vršila na prostem, na provizorično postavljenem odru, kar je vplivalo, da zbori niso dosegli tistega uspeha, ki bi ga v zaprtem prostoru. Bila pa je kljub temu zelo dobro uspešna akademija, za kar moramo našemu požrtvovalnemu učitelstvu in prireditelji iskreno častitati. — M. M.

Koroški pevci zopet med nami

Danes obiščejo Ljubljano pevci iz St. Janža v Rožu, 18 po številu. Popoldne si ogledajo velesesem, zvečer pa nastopijo ob 8.30 na Viču kot gostje pevskega društva »Danice«. Jutri dop. ob 11 bodo zapeli v radiu. Naše občinstvo, ki je janjuarja lani pokazalo, kako zna ceniti koroško narodno pesem, se poziva, da se tudi letos s številnim obiskom oddolži ljubezni naših rojakov iz Korotana, ki se ne boje nobenih ovir, da ne bi zopet in zopet prihiteli med nas, svoj materni narod. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini Jeločnik v Rožni dolini in v gostilni pri Stari pošti na Glincah, zvečer pred koncertom pa pri blagajni.

Pripravno dvigalo

Ljubljana, 8. junija.

Davi ob 9 je bil v gramozni jami ob carinarnici na Vilharjevi cesti zelo zanimiv poskus z dvigalom »Titan«, ki dviga iz neugodnih položajev najtežje tovore. Poskus je organizirala tvrdka Viktor Bohine, ki ima to dvigalo v zastopstvu. Poskusa so se udeležili zastopniki banovine, železnice, vojaštva, mestnega gradbenega urada, gasilstva, tako ljubljanskega prostovoljnega in poklicnega ter mariborskega, Zveze graditeljev, več industrijcev, zlasti lesnih, večje število inženjerjev itd.

Za poskus je bil pripravljen prevrnen 3000 kilogramov težek priklopi tovarni avto. Aparat, s katerim sta dva delavca dvigala avto, pa bi mogel dvigniti tudi tovor 10.000 kg.

Dvigalo »Titan« predstavlja izum, ki je napravljen na podlagi fizikalnih lastnosti skripčevja, namreč, da se delo z vzvodi, skripici in vrvmi razdeli na daljši čas, uspeh pa je isti, kakor če enotna sila opravi delo v kratkem času. To se pravi: prevrnen avto bi mogel močen motor v kratkem času potegniti iz neugodnega lege, tako pa sta mogla prevrneni avto potegniti s pomočjo tega dvigala samo dva delavca z lastno močjo. Seveda je delo trajalo dve uri, avto pa je bil le spravljen v normalno lego. Dvigalo ima prav dobro pripravo za prijem in sicer dvojno, tako da se more uporabljati za vsak teren. Uspeh, ki je bil dosežen danes, je že zaradi tega lep, ker je bil dosežen na strmini 45° in v dolžini 15 metrov. Dvigalo je izdelala graška tvrdka Lapp-Finze, ki ima v Slovenski Bistrici svojo podružnico.

Navzočni strokovnjaki so zelo pohvalili praktično iznajdbo, ki bo zelo pripravna, tako pri raznih prometnih nesrečah, pa tudi za dviganje tovorov na neugodnih tleh. Oglasili so se tudi interese, ki si bodo nabavili taka dvigala.

Jesenice

Tudi mi se udeležimo izleta J. S. Šk. L. v večjem številu in si bomo rezervirali poseben vagon. Sporočite udeležbo Fr. Debeljaku, Škofja Loka, pod značko Jesenice.

Dolenja vas pri Ribnici

Voda se je zopet razlila po polju. Uničen je krompir, fižol in drugi sadeži. Ljudje si pa morali kupiti semenski krompir, ki še ni plačan, pa je že spet uničen. Za jesen je zopet ista bojazan. Da bi vsaj toliko podpore dobila Dolenja vas, Rakitnica in Blato, kolikor so dolžni na krompirju. Vse te povodnji bi se znatno omilile z nasipom in poglobitvijo struge, pa ne dočakamo te pomoči od nikoder! Škoda na polju je že doslej velika.

Sv. Medard dela lepo vreme

Ljubljana, 8. junija.

»Kakor vreme na Medarda kane, tako ves mesec ostane!« Ta vremenski rek zaznamuje Koledar Družbe sv. Mohorja na današnji dan, ko je povzel vodstvo vremena sv. Medard, v katerega ima naš kmet veliko zaupanje. Na kmetih ponekod tudi pravijo, če je Medard lep, je celo najlajneši kosec primoran spraviti seno suho in lepo pod streho. Od torka naprej so se v ljubljansko-kočevskem padavinskem pasu vrstili nalivi. Padlo je te dni v Ljubljani vsega 141 mm dežja, kar predstavlja, da se je na ljubljansko ozemlje zlilo 56.400.000 hl vode. Hudi nalivi so bili včeraj na Notranjskem, kar je povzročilo, da je Ljubljana na Barju še davi narasla za 90 cm višje ko prejšnji dan. Ta povodenj je napravila na vsem Barju veliko škodo, ki jo cenijo na barjanskem ozemlju na nad 1 milijon dinarjev. Uničeni so mnogi poljski pridelki, posebno krompir in fižol, kakor tudi koruza. Vsi

pridelki so poprej dobro kazali. Mnogi barjanski kmetje bodo primorani po njivah znova nasaditi krompir, ali pa kak drug pridelek, zlasti ajdo. Cesta, ki vodi skozi Crno vas proti Podčeti, je prav na meji mestne občine pod vodo v dolžini 200 m. Voda stoji na cesti do 30 cm visoko. Pa tudi druge ceste in pota na Barju so pod vodo. Najhuje so po povodnji oškodovane Lipe, Crna vas, Hauptmanca in Ilovica, pa tudi izanski kraji imajo mnogo škode.

Ljubljana, ki dere skozi mesto, je popoldne začela polagoma upadati. Trajalo bo pa še več dni, preden bodo mogli pričeti z regulacijskimi deli v strugi.

Vremenski preobrat na boljše je bil drugače nagel. Davi je znašala najnižja temperatura 12,5°C nad ničlo, opoldne pa je termometer že kazal v senci 20°C nad ničlo. Stanje barometra je prav ugodno. V 24 urah se je dvignil od 756 na 765 mm.

Ljubljanske vesti:

Nov magistrat nujno potreben

Ljubljana, 7. junija.

Govorili smo s poznavalcem razmer, ki nam je o današnjem stanju magistratnih uradov pripovedoval naslednje:

»Razpršenost mestnih uradov postaja v Ljubljani že neznosna. Ako ima kdo količnik opravka z mestno občino, mora letati vse dopoldne od enega konca mesta do drugega, preden hoče vse opraviti. Magistratni uradi so med drugim: v Trgovskem domu, kjer je izvršni oddelek in šolski urad, v Kresiji, kjer so knjigovodstvo, gradbeni urad in dohodarstveni urad, na magistratu, kjer je večina uradov, v Mestnem domu, kjer so fizikat, socialni urad, gasilski urad in tržno nadzorstvo, na Ambroževem trgu, kjer sta vojaški urad in pogrebni zavod, v Mahrovih hiši, kjer je vodstvo elektrarne in vodovoda. To pa so samo bolj važni uradi, zakaj so še drugi manjši uradi po raznih točkah. Občinstvo zaradi te razpršenosti mestnih uradov zelo trpi. Preračunano je, da bi velika najemnina, ki jo mestna občina za svoje urade v zasebnih hi-

šah plačuje, znašala že znaten del amortizacije bodočega magistratnega poslopja, do katerega Ljubljana slejko prej mora priti. Mnogo pa bi občina dobila tudi za tiste prostore, ki bi jih dobila z izselitvijo svojih uradov iz Kresije in drugod v novo magistratno poslopje. Magistratno poslopje, za katero so načrti že pripravljani in ki bi stalo na Vodnikovem trgu, bi se tudi znatno amortiziralo z najemnino od tržnic, ki bi bile v pritličju. Socialni urad v Mestnem domu ima absolutno neprimerne prostore za svoj namen in revni ljudje, ki se na ta urad zatekajo, mnogo trpe po neprimernih hodnikih in stopniščih. Tudi tržno nadzorstvo ima neprimerne prostore, ker je predaleč od trga.

Razni uradi se bodo morali sčasoma tudi povečati, zlasti statistični oddelek in popisovalni urad, nikjer pa ne dobe sob, tako, da mora uradništvo delati zelo na tesnem. Seveda trpi tudi stranka zaradi tega. Mestna občina bo morala čimprej začeti razmišljati o zgradbi novega magistratnega poslopja, ker je zadeva dozorela bolj, kakor kdo misli.

● Sv. maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob četrta na pet, pred odhodom gorenjskega turistovskega vlaka.

● Francoski bojovniki v Ljubljani. V četrtek je prišla s vlakom ob pol 9 zvečer v Ljubljano skupina francoskih gostov, članov društva Poilus d'Orient in Franco-Youngoslave. Goste, ki jih vodi predsednik g. Daulhiac, so na kolodvoru pozdravili zastopniki g. bana, divizijskega poveljnika, mestnega župana, mestne občine in ljubljanskih prostovoljcev. Pri sprejemu je bilo prisotnega več občinstva. Gostje so prenočili v hotelu Metropol, večeraj zjutraj pa so si ogledali ilirski steber, pred katerega so položili krasen šopek, nato pa so odšli na veselejšem. Z vlakom ob 10 so gostje nato odšli v Kranj. Na kolodvoru so se od njih poslovili francoski konzul g. Remerand, prof. La Croix, podpolkovnik Popović za diviz. poveljnika, zastopniki prostovoljcev in drugi. Gostje, ki jih spremlja ravnatelj »Punitika« g. Perše, so kosili v Kranju, nato pa so odpotovali na Bled, odkoder si ogledajo še Bohinj in Savico ter druge prirodne zanimivosti.

● Mestni uslužbenci ne gredo v Belgrad. Na manifestacijsko zborovanje, ki so ga pripravljali vsi mestni uslužbenci v Belgradu, je nameravalo iz Ljubljane oditi okrog 350 mestnih nastavljenecv ter je bil že pripravljen poseben vlak. V zadnjem trenutku pa je sporočil direktor g. Jančigaj, ki se je mudil v Belgradu, da je zborovanje odpadlo in tako s potovanjem v Belgrad ne bo nič.

● Podobrod društva »Knežinja Zorka« v Ljubljani je nameraval prirediti v čast obletnice poroke Nj. Vel. kralja in kraljice na dan 8. junija promena koncert vojaške godbe v parku Tivoli. Zaradi neprestanega slabega vremena je moral preložiti prireditev na poznejši čas. O dnevu in načinu prireditve bomo pravočasno poročali.

● Dr. Janko Halner, specialist za žesna, nos, grlo, zopet redno ordinira.

● Razstava šolskih izdelkov na I. deški meščanski šoli Prule-Ljubljana bo v nedeljo, dne 10. junija od 8 do 12.

● Dr. II. deška meščanska šola v Ljubljani VII. priredi v nedeljo, 10. t. m. razstavo risb in izdelkov deških ročnih del. Razstava bo v šolskem poslopiju, Gasilska cesta 17 in bo odprta od 8 do 12 in od 14 do 16. Vstop prost.

● Vožnja iz Ljubljane v Kamnik velja za vse vlake v III. razredu 8 Din; oni potniki pa, ki se v obeh smerah poslužujejo nedeljskega izletniškega vlaka, plačajo za tja in nazaj normalno ceno 10,50 Din. Pri blagajni je treba izrecno zahtevati vozovnico za polovično vožnjo izletniškega vlaka.

Radovljica

Tudi mi se udeležimo izleta J. S. Šk. L. v večjem številu in si bomo rezervirali poseben vagon. Sporočite udeležbo Fr. Debeljaku, Škofja Loka, pod značko: Radovljica.

Gomilsko

Vsem prijateljem »Slovenca« z Gomilskega sporočamo, da si lahko ob nedeljah kupijo »Slovenca« pri g. Nacketu Maučecu, organistu na Gomilskem.

Mariborske vesti:

Vojna in mariborska mladina

Zakonski načrt o uvedbi obvezne mladinske telesne vzgoje je povzročil občinam precej dela in zbiranja podatkov, da zamorejo zadostiti zahtevi ter sporočiti število mladine, ki pride po tem načrtu v poštev. Med prvimi je mariborska občina prešla mlade vrste: 4684 mladev in mladenk bo moralo v Mariboru večbati leto in dan. Fantov je med temi 2448, deklet pa 2236. So razdeljeni na 8 srednjih in meščanskih šol, 9 osnovnih šol, lep del pa jih je že šol odraščel ter se nahajajo že v raznih poklicih. V služaju, če bo načrt uzakonjen, bodo morali še vsi pred zdravnikom in posebno naborno komisijo, nato pa v večbale čete, ki bodo zasedle pozni vse mariborske telovadnice, poleti pa bodo polnile sportna igrišča. Pri sestavljanju statistike so se ugotovili obnem zanimivi podatki, kako je vojna vplivala na mariborski mladinski

□ Vodovje upada. Drava, ki se je še večeraj zjutraj trdovratno držala doseženega viška ter besno drvela skozi mesto, neseč s seboj cele sklade lessa, se je že nekoliko pomirila ter začela upadati. Tudi ostale vode, predvsem Pesnica, so pudle ter je nevarnost povodnji zaenkrat odstranjena.

□ Hiše in fasade. Mestni svet se je na svoji četkovni seji pečal z nekaterimi gradbenimi vprašanji. Odobreni sta bili fasadi dr. Blankejeve hiše in Wagererjevega hišnega bloka. Uporabni dovoljenje sta dobili Mihael Bernetič za dvoriščno poslopje v Koseskega ulici 22 in Mihael Domiter za visokoprtilično hišo v Betnavski 61. Gradbeni dovoljenja sta dobili Marija Paulšek za visokoprtilično leseno hišo v Metelkovi ulici in dr. Boezzo Leonard za zgradbo dvorišnega poslopja ob Betnavski cesti. — Nadalje je mestni svet reševal nekatera osebna vprašanja magistratnih nastavljenecv ter pereče tržne zadeve.

□ »Črešnjec« bo obilo. Malo tako obilnih črešnjih letin pomni mariborska okolica, kakor je letos. Voz za vozom prihaja na mariborski trg in ljudje dajejo radi velike ponudbe sladke sad za smešne cene, samo da nekaj izkupijo. Drugi pa so začeli češnje namakati kakor slive ter bodo žgali iz njih žganje. »Črešnjec«, ki ga radi dobrega okusa cenijo bolj kakor slivovko, bo letos v mariborski okolici obilo.

□ Poroka z zaprteka. Na magistratu so imeli civilno poroko. G. župan in magistratni ravnatelj v slovesni črnini sta pričakala ženina in nevesto, na mestu so bili tudi vsi ostali uradniki, ki so potrebni za tako proceduro, prišla sta oba ženična kandidata, na priče so pa zastojali čakali. Nazadnje se je izkazalo, da jih je ženin pozabil. V zadregi so si pomagali z dvema uradnikoma z mestnega načelstva.

□ Strela vžiga. Med silno nevihto, ki je divjala nad Framom, je udarila strela v hišo posestnika Jožefa Moma v Framu št. 48. S slamo krita streha je bila takoj v plamenih, ki so grozili s propadjo celemu poslopiju in ostalim zgradbam v bližini. Framskim gasilcem se je posrečilo ogenj omejiti ter ga pogasiti, tako da je uničena samo streha s stvami, ki so jih Momi hranili na podstrešju. Škoda pa je kljub temu znatna ter je le deloma krita z zavarovalnico.

□ Žetev smrti. V Valvazorjevi ul. 36 je umrla v starosti 70 let gospa Regina Rebernik. Naj počiva v miru!

□ Samo enkrat na leto Vas vabimo na »Dobrodelno tombolo« poštnih nižjih uslužbencev, ki se vrši v nedeljo, dne 10. junija popoldne na »Trgu Svobode«. Skozi vse leto nosimo vsem denarne nakaznice in vesele novice, zato se nas spomnite vsa enkrat na leto s tem, da kupite vsaj eno »rečko« naše »Dobrodelne tombole« po ceni 2,50 Din. Zvestoba za zvestobo! Dobitki so na vpogled od petka naprej v garaži hotela »Orel«, Zemljič, Grajski trg.

□ Ribe na trgu. Prodalo se je večeraj 30 kg menul po 16, 26 kg škambrov po 18, 16 kg aziala po 28 in 36 kg cipri po 24 Din v kg.

□ Lekarniško nočno službo ima v prihodnjem tednu od 10. do 16. junija Vidmarjeva lekarna »Pri Arehu« na Glavnem trgu.

□ Priziv ga je rešil iz ječe. Lani 25. dec. je obsodil veliki senat mariborskega okrožnega sodišča 23-letnega posestniškega sina Alojzija Petka iz Bralavce na 4 leta strogega zapora. Obsojeni je 12. oktobra umrli z enim samim strelom iz karabinke oba brata Antona in Francu Lajha, znana ponarejevalca denarja, ki sta prišla v Petkovi hiši v spor z domačimi ter jih

narasčal. Spisek obvezancev za mladinsko vzgojo obsega letnike od 1915 do 1923. Po teh je preostalo iz letnika 1915 še 607 obvezancev, iz letnika 1916 še 465, iz leta 1917 samo 384. Nato začnejo številke zopet rasti: leta 1918 sicer še 393, zato pa iz prvega povojnega leta 1919 že zopet 551, iz leta 1920 celo 635. Nato številke nazadujejo: letnik 1921 jih ima 598, letnik 1922 že 547 in letnik 1923 samo 477. Nazorno predložujejo te številke katastrofalen vpliv vojne na mladi narod. Najmanj rojstev je bilo v najhujšem vojnem letu 1917 in mladina iz tega letnika izkazuje najmanj odpornosti proti raznim življenjskim nevarnostim. Po koncu vojne so sicer številke zopet takoj narastle ter še nadkrilijo letnik 1915, nato pa se začenja zopet pot navzdol kot jasen prikaz gospodarskega propada družbe in naraščajoče proletariacije mesta.

ogrožala. Alojz Petek je zadel oba z enim strelom smrtno v trebuh. Zagovornik obsojenega Petka se je proti razsodbi velikega senata pritožil in uspel. Revizijsko sodišče je razveljavilo sodbo ter Petka popolnoma oprostilo.

□ Dvakrat na lim. Brhka družba je zvalila letnično gospodo v lokal v M-lju. Prvič so ga odlašali za 3 jurje, pa ga še ni izužilo. Drugič je prišel zopet istu v past in mu je izginilo iz listnice kar 7 jurjev. To pa je preseglo meje njegove potrpežljivosti ter je zadevo prijavil policiji, ki je dve prijatelji spravila na varno. Ena priznava, druga taji, obe pa so izročili sodišču.

□ Pasji zarod ne bo izumrl. Da so rekordi možni tudi v pasjem življenju, dokazuje slučaj iz Betnavske ceste: psica mizarja g. Sajka je vrgla kar cel tucat piščkov. To bo pač eden od redkih slučajev v zgodovini pasjega rodu.

Celje

□ Razstava ženskih ročnih del in risarskih izdelkov na celjski gimnaziji. Na državni realni gimnaziji v Celju bo od nedelje 10. do vstega torka 12. t. m. razstava ženskih ročnih del in risarskih izdelkov učencev in učenk zavoda. Razstava, ki bo v risalnici, bo odprta v nedeljo od 8 do 12, v ponedeljek in torek pa od 8 do 12 in 15 do 17. Starše in vse ljubitelje mladine vabimo, da si ogledajo razstavo.

□ Sprejemni izpiti za I. razred na celjski gimnaziji bodo v torek, dne 26. junija od 8 zjutraj dalje. Prošnje, kolkovane s 5 Din, s kreditnim listom in zadnjim šolskim spričevalom je treba vložiti pri ravnateljstvu najpozneje do 23. t. m.

□ Odvetniški in notarski uradniki za svoje pravice. Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju je na svojem zborovanju dne 1. junija t. l. razpravljalo o predlogu delodajalskih institucij glede spremembe obrtnega zakona in sprejelo ob tej priliki tole resolucijo: Apeliramo na gospoda ministra, da vztraja pri svojem prvotnem pooblastilu, po katerem naj odpravi samo pomote in slabo stilizirana mesta v novem obrtnem zakonu. Odločno protestiramo proti nameri posloдавskih komor, da bi se ob novelizaciji obrtnega zakona poslalsal zakon na škodo privatnih namešencev. Ugotavljamo, da predstavlja sedanjí obrtni zakon itak le minimalno zaščito privatnih namešencev, katere si ne bomo pustili nikdar kratiiti.

□ Počitniške kolonije Krajevne protituberkulozne lige v Celju. Odbor omenjene organizacije je sklenil, da pošlje letos 11 otrok v počitniške kolonije in sicer nekaj na morje in nekaj na Pohorje.

□ Nesreča s motornim kolesom. Radziwil Leonid, 27 letni podporočnik iz Celja se je vozil v četrtki s motornim kolesom iz Celja proti Zalcu. Med vožnjo se je zarahljala prikolica in železo ga je udarilo v levo nogo in mu jo zlomilo. — Pristovnik Ivan, 72 letni delavec iz Baré pri Konjicah je delal v gozdu. Pri delu je padlo nanj drevo in mu zlomilo levo nogo ter ga poškodovalo na ramenih. Obja se zdravi v celjski bolnišnici.

□ Obilo češenj je bilo večeraj na trgu, kar je znamenje dobre letine in za slabega vremena zadnjih dni. Češnje so bile zelo poceni in so se dobile tudi po 1 Din liter.

Kranj

Tudi mi se udeležimo izleta J. S. Šk. L. v večjem številu in si bomo rezervirali poseben vagon. Sporočite udeležbo Fr. Debeljaku, Škofja Loka, pod značko: Kranj.

Restavracija pri Šestici

priporoča cenj. občinstvu lep senčnat vrt, novo moderno urejeno verando ter ob vsakem času sveža gorka in mrzla jedila v poljubni izbiri na razpolago. — Priznana dobra vina in vedno sveže pivo.

P. J. S. SERRARENS, tajnik Mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij

Avstrijski problem

(Konec)
Če ne bi popustili vodje krščanske strokovne zveze, tedaj bi bila ta razpuščena ali pa bi bili popolnoma izrinjeni njeni voditelji, ker bi vlada propustila vse vodstvo nove oficijelne strokovne organizacije le Heimwehra. Radi tega so se uklo-nili vodje krščanske strokovne zveze pritisku vlade in tako stojimo danes ob mrtvaškem odru avstrijskega krščanskega strokovnega gibanja. Niti liberalnim mogotcem niti rdečemu terborju se ni posrečilo uničiti v Avstriji krščanskih strokovničarjev. To je bilo prihranjeno Dollfussovi vladi in zaslužnemu ministru Rihardu Schmitzu.

Zakaj se je moglo zgoditi kaj takega? Ali so se mar krščanski strokovničarji pridružili revoluciji? To nikakor ne, saj so se borili na strani vlade! Pač pa so se navajali ti-le razlogi: To bo naredilo na inozemstvo boljši vtis! — Ker se ne more ustvariti stanovski red, če je delavstvo organizirano v različnih organizacijah, dočim so podjetniki vsi v eni organizaciji. Potrebno je, da se delavstvo združi pod edino avtoriteto, ki mu je še ostala, to je pod avtoriteto države!

Radi teh razlogov je država ustanovila »Strokovno zvezo avstrijskih delavcev in namešencev«. Ta organizacija je javno-pravna institucija, katere vodstvo je imenovala vlada. Njeni sklepi morajo biti sprejeti soglasno, ker sicer odloči socialno-politični minister. Predsednik in vrsta članov načelstva je iz vrst krščanskih delojemalcev, dva podpredsednika sta heimwehrovca, eden pa socialdemokrat. Javno-pravne delavske zbornice, ki se vzdržujejo s prispevki vseh delavcev, so tajnišča nove »strokovne zveze«. Pristop k tej je prost vsakemu delavcu, ki nima na vesti

kakega zločina, ki ni protidržaven, ki ni razredno-bojnež in ki se ne peča s politično agitacijo.

Od strokovne organizacije ima ta institucija le še ime. Kajti s pojmom strokovna organizacija (Gewerkschaft) je združen pojem organizacije, s katero si delavstvo pomaga samo, organizacije, ki so jo delavci sami ustvarili na podlagi svobodnega združevanja in za zaščito svojih interesov. To pravico združevanja smo krščanski strokovničarji vedno zagovarjali nasproti državi in delodajalcem, nasproti socialistom in fašistom in to v vsaki državi, kakor tudi pred mednarodnim forumom v Ženevi. Novega avstrijskega gibanja pa niso ustvarili delavci in ga tudi ne vidijo, temveč je le v službi države, je od te ustanovljeno in vladano. Ta organizacija pomeni zanikanje pravice združevanja in izjemno stanje delavstva. Delodajalcev naravno doleže še niso podredili na ta način državi avtoriteti. To še pride. Gotovo pa se bo zgodilo kakor v Italiji in Nemčiji, kjer je bilo tudi razbito le delavsko gibanje.

Najbolj bridko pa je to, da se vse to imenuje krščansko in se poizkuša predstaviti svetu, kakor da je vse to popolnoma v skladu s papeško okrožnico »Quadragesimo anno« in da je vse skupaj le iz nje vzeto. To pa seveda ni res. Temeljna misel te okrožnice je namreč misel o korporacijskem redu gospodarskega življenja, kakor se je razvila v desetletjih v krščansko socialni literaturi, in sicer v tej smeri, da naj obstojajo v gospodarstvu samoupravna telesa, ki so sicer pod kontrolo države, država pa naj se v ta telesa ne vtiika, temveč naj se zadovolji s svojim delokrogom. V Avstriji je pa odvisno vse, kakor v Italiji, le od države. To je seveda v popolnem soglasju s heimwehrovskim programom, ki hoče totalno državo, in z Mussolinijevimi idejami, ki pravi, da mora priti vse pod državo, da mora vse le tej služiti in da ne sme biti nič proti državi. V skladu pa ni s

Quadragesimo anno. In ker danes na Dunaju tako radi izvajajo fašizem pod plaščem »Quadragesimo anno«, obstoji nevarnost, da bodo to papeško okrožnico kompromitirali v obeh narodov.

Prezgodaj je izrekali o Avstriji zadnjo besedo, ker se še lahko marsikaj spremeni. Poklicnostanovski red vpeljujejo od zgoraj navzdol, kar pa ne gre tako lahko. Pri vseh korporacijah je še prav malo sledu o samoupravi. Še ne obstoječi poklici bodo tvorili stebre nove države. Tvorili bodo zvezni gospodarski svet, ki pošilja v zvezno zbornico 20 članov. Državni svet bo pošiljal 20, kulturni svet 10 in čeže 9 delegatov. Vsi skupaj imajo največazadej zelo malo besede. Stranke odpravljajo, volitev ne bo več. To naj bo nov red. Morda bo prišlo tudi še marsikaj drugega. Vlada namreč nima jasnih smernic. In čeprav bi končno Dollfuss vedel za svoj cilj, mora računati z izjavo Feyja, ki jo je podal ta 21. februarja: »Vodstvo države je sedaj v rokah Heimwehra«. Sicer je priznal končno Starhenberg, novi podkancler, Dollfussa za vodjo, toda ta družba leni, da je Dollfuss le toliko časa, dokler dela po njeni volji.

*

Z veliko skrbjo smo zasledovali razvoj v Avstriji in to žalilob ni bilo neutemeljeno. Nove Avstrije namreč kljub njenim lepim besedam ne moremo pozdraviti. Lepo je, če začenja nova, ustava z besedami, da izhaja vse pravo od Boga, Vsemogočnega. Toda to še ne zadostuje za krščansko državo.

Krščanska država mora biti pravična in zakonita. Ne more se postaviti na fašistično stališče, da je pravica to, kar ona hoče, da je ona izvor pravice in dolžnosti in ki zagovarja vsako spremembo, čeprav je v nasprotju z ustavo, na katero so prisegli krmari države. Pravne države ne morejo ustanoviti oni, ki so enostavno odpravili v

ustavi temelječe norme pozitivnega prava, ki imajo nalogo čuvati naravne meje med svobodo in avtoriteto in ki koncentrirajo vso moč v avtoriteti države in ki preveč omejujejo svobodo državljanov. Tako stanje pa je danes v Avstriji.

Pravica državljanov imeti vpliv na vodstvo države preko volitev in političnih strank je namreč odpravljena proti njihovi volji. Dalje jim je odvzeta pravica združevanja, t. j. pravica, ki jo priznajo vse države ter papeža Leon XIII. in Pij XI., na katere se Avstrija tako rada sklicuje. Po razpustu socialistične strokovne zveze je vlada žrtvovala na oltar in fašističnim zahtevam na ljubo tudi krščansko strokovno zvezo, ki jo je celo podpirala v boju proti marksizmu. Tudi v tem oziru se je postavila Avstrija v isto linijo z Italijo in Nemčijo.

Gotovo, Avstrija se ne bo uvrstila med čistilce Wotana. Ne bo se pridružila germanskemu rasnemu češčenju, svetovnega miru ne bo ogrožala z oborožitvijo. Odstranila bo zapreke, ki so jih postavili socialisti ljudem pri izpolnjevanju njihovih dolžnosti do Boga, ker je priznala Boga za svojega Gospoda. Narod si odrasli in zahtevalo sodelovanje in svobodo. Če jim kdo to vzame, bodo sicer nekaj časa molčali, toda ko bo postala napetost neznosna, bo sledila eksplozija.

Kako prav je imel prelat Seipel, ki je bil proti strankarski državi, ki je računal s tem, da bodo izginile v novem stanovskem redu stranke kot strokovne organizacije, ko je govoril o vrednosti svobode rekel dne 6. 4. 1919: »Država, v kateri ni več svobode, nima pravice do obstoja«. Seveda svoboda ne sme biti neomejena! Svoboda tako izrabiti proti državi in družbi, kot so to storili avstrijski socialisti, je zločin nad človeštvom. Svoboda se mora podrediti disciplini družabnega reda in zahtevam obče blaginje. Brez svobode pa ni srečnega naroda, zato pa tudi ne srečne Avstrije!

Za povzdigo tujskega prometa na Dolenjskem

Pred tujsko-prometno konferenco v N. mestu

Ljubljana, 8. junija.

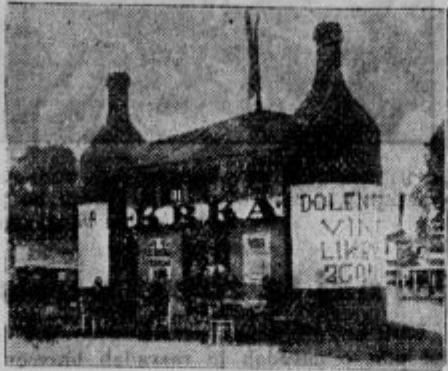
Danes je imela »Krka« svoje drugo radijsko predavanje. Predaval je ljubljanski podžupan prof. Jare o notranjem turizmu in Dolenjski. Podžupan Jare je prišel z mnogimi novimi mislimi, kako poživeti gospodarsko zapostavljeno pokrajino. Prof. Jare je mnenja, da prihaja Dolenjska predvsem v poštev za izletnike iz Slovenije in iz Hrvaške. Razvil naj bi se weekend promet, za katerega so kot nalašča ustvarjeni številni romantični dolenjski gradovi in gozdovi. G. podžupan je opozoril tudi na tujsko-prometno konferenco za Dolenjsko, ki bo 18. t. m. na magistratu v Novem mestu.

Omenjeno konferenco sklicuje društvo »Krka«, ki ji je v njenem nadstrankarskem stremljenju do tega, da se Dolenjska kulturno in gospodarsko igrice. Kakor znano, daje tujski promet v Sloveniji letno okoli 80 milijonov Din zaslužka, od katerega pa odpada na Dolenjsko le neznaten del. Vzroki so različni. Gotovo je, da se je tudi na Dolenjskem pokazala potreba sistematičnega dela za gospodarski napredek te vse preveč zapostavljene pokrajine. Ta namen ima tujsko-prometna konferenca s preloženim dnevnim redom: 1. Dolenjska in turizem (govori ljubljanski podžupan prof. Jare). 2. Dolenjska v prometnem oziru (inž. Zupančič). 3. Elektrifikacija Dolenjske (inž. Ruch od Kranjskih deželnih elektrarn). 4. Prenočevanje in prehrana (ravnatelj Petelin od Gostilnišarke zveze). 5. Razvedrilo, sport in propaganda (časnikar Podbevšek). Po referatih debata o stavljenih predlogih in sklepanje o perspektivi Dolenjske, ki ga doslej še nimamo.

Konferenca se udeležijo župani vseh večjih dolenjskih občin, zastopniki vseh treh dolenjskih tople, tujsko-prometnih društev, krajevnih odborov »Krke«, Gostilnišarke zveze, kr. banske uprave in Zveze za tujski promet v Ljubljani. Bo to prvi večji sestanek dolenjskih županov v dolenjski metropoli in je zato razumljivo, da vlada zanj na Dolenjskem največje zanimanje.

Kako skuša »Krka« v praksi delati za tujski promet na Dolenjskem, kaže najboljši primer v Trebnjem. Tamošnji krajevni odbor »Krke« je do-

bil od občine za deset let v zakup za letno najemino 1 Din kakih tisoč m² obsegajočo parcelo ob Temenici, kjer zgradi se letos moderno kopališče. Načrte zanj je že napravil trebanjski rojak inž. Matko Miklič iz Ljubljane. Po tem načrtu se ves svet ob Temenici regulira in dobi kopališče poleg obilne plaže velik plavalni bazen 34 x 12 m. Veliko razumevanja za ureditev kopališča je pokazal tudi odbornik »Krke« v Trebnjem dekan g. Ivan Tomažič, ki je odstopil »Krke« v najem poleg kopališča velik kompleks zemljišča, kjer bo urejeno igrišče za vse panoge sporta. Zemljišče — krasen travnik g. dekana meri okoli pet tisoč m², tako da ima tako veliko kopališče v Trebnjem vse pogoje, da postane po preureditvi za novomeškim kopališčem najboljšo kopališče na Dolenjskem!

Pomladanskega veselja se je udeležila tudi »Krka« s posebnim propagandnim paviljonom. Vse pripravljeno za letošnje letošnje povelje agilenemu odborniku centralnega odbora »Krke« g. Slavku Rodiču, ki si je po zadnjih dveh velosejskih razstavah »Krke« pridobil mnogokušenj. Zanimivo je, da je »Krka« pred kratkim dovršila kartoteko in Ljubljani živih Dolenjcev in da vsebuje ta nad štiri tisoč Dolenjcev in Dolenjk s trdnimi poklici!

Kaj pravite?

V naši napredni vasi beležimo nov dogodek. Večkrat pride k meni moj dober prijatelj in somišljenik, runo ko sem bral našo »Jutranjo zvezdo« in mi pravi: »Nace, ali veš, kaj je novega?« — »Kaj če bitje, sem dejal, saj si sam bral v »Jutranji zvezdi«, da so se pojavili na svetu klerofašisti, to je najnovejši.« — »Pusti liste klerofašiste« — de moj prijatelj, ki je hudo politično izobražen — »Kaj si boš belil glavo s temi reakcionarci, ti bodo ravnotako likvidirani kakor kleropapisti in klerokomunisti — vsi so ene baže — ampak mi smo računali pri Tončku (to je naš napredni kremlar) sklenili, da organiziramo nov pokret, zato sem k tebi prišel.« — »Kaj ne poveš, sem dejal, ali bo to šlo?« — »Prav za prav ne nos pokrete — mi odnena prijatelj — ampak naša stari preizkušeni pokret bomo navočno krstili, kakor zahtevajo interesi našega naprednega prebivalstva.« — »Kako pa?« sem vprašal. — »Mi se bomo odlejal imenovali »antibojnaci«, tako je sklenjeno in odobreno, in ti boš kot star in vso naprednjak posvetil vse svoje sile antibojnacizmu.« — »Če je tako, sem navdušeno zasklenil, »in če bodo gospodje od »Jutranje zvezde« odobrili in dovolili, sem jaz takoj zvrnil, to se razume.« — »So že, odgovori prijatelj, »to je nova parola proti esem sovražnikom naše misli, nobenega pardona in sklenimo trdnost svoje vrste proti vsem jugoklerobojnjakom.« — »Velja,« sem dejal in se za podala s prijateljem k Tončku, kjer smo debatirali naprej o našem antibojnacijskem programu pri čaši prisnega democičevka. Vi pa, gospodje, vidite, da sem jaz, stari Nace, odslej pravi in pristni, z najodličnejšim spoštovanjem Vam udani

ANTIBOJNACE

Zabji groben št. 40.

Koledar

Sobota, 9. junija: Primož in Felicija, mučenca.

Osebnosti

Imenovani so za pomočnika poveljnika dravskega orož. polka orož. podpolkovnik Božidar Petković in pri istem polku za vršila dolžnosti častnika za inšpektorske posle orož. major Mihajlo Pavlovič; za pomoč. poveljnika vardskega orož. polka orož. podpolkovnik Dragotin Mašek; za pomočnika poveljnika primorskega orož. polka orož. podpolkovnik Miloš Jedlički; za vršila dolžnosti poveljnika broda »Orel« kap. korvete Henrik Klinar; za vršila dolžnosti poveljnika broda »Hvar« kap. fregate Ivan Ulmanski; za poveljnika podmornice »Hrabri« kap. korvete Boris Pirce; za vršila dolžnosti pomočnika (upravitelja) X. oddelka za vodo »Obilicevo« inž. kemije uradnik VI. pol. skupine Karel Skubic; za vršila dolžnosti upravitelja III. oddelka voj. tehn. zavoda nižji voj. uradnik I. razr. topniško tehnične stroke Ivan Fister; za vršila dolžnosti upravitelja I. oddelka voj. tehn. zavoda topniško tehnični kap. I. razr. Ljubomir Napijal in za poveljnika 2. bataljona 25. pešpolka peh. podpolkovnik Alfred Hubal.

Upokojen je dr. mojster-puškar uradnik VIII. pol. skupine Ivan Zeleznik.

Odrejen je na službo v generalni štab poveljstva bosenske divizijske oblasti — za pobočniške posle — peh. podpolkovnik Ivan Koprivec, do sedaj na službi v generalnem štabu poveljstva zetske divizijske oblasti.

Izpit so napravili za nižjega voj. tehničnega uradnika IV. razr. inž. tehnične stroke inž. naradniki vodniki III. razr. Andrej Stojan, Ivan Rešek, Ivan Baburak, Anton Korpar in Josip Preskar; za čin rez. sanitetnega podporočnika kaplari dijaki dr. Vladimir Dolar, dr. Nemanja Vurdelj in dr. Lasl Rosenberg; za čin rez. lekarniškega podporočnika kaplari dijaki Ivan Peter in Andrej Sagi in za čin rez. sodnega podporočnika kaplari Alfred Fišinger in Josip Verdiš.

Braslovče

Zgled ljubezni do bližnjega. Pred par dnevi je poslala neka oseba iz Novega mesta velik zaboj zeljnih sadik na naslov g. Pauera, trgovca v Braslovčah, s pripombo, naj se razdeli med tiste posestnike, ki so najbolj prizadeti od toče. Blagi pošiljatelj je sam plačal tudi prevoznino do Braslovč in pokazal res pravo ljubezen do bližnjega. Bodi mu izročena po »Slovenec« naša iskrena zahvala!

izvršili več drznih vlomov. Ko bi si nabrali dovolj denarja, so nameravali pobegniti v Ameriko. Policija jih je izročila staršem.

Domžalska godba priredi v nedeljo, dne 10. t. m., izlet na Pisto v novo gostilno Valentina Janežiča. [6406]

Vnučinja umorila deda. V vasi Konjsko brdo v Liki sta živila 83 letni Ivan Tomič in njegova 19 letna vnučinka Anka. Zadnja leta, ko je bil starec popolnoma oslabil, mu je ona vodila vse gospodinjstvo. Starec ima v Ameriki sinove, ki mu redno pošiljajo denar, tako da si je nabral celo nekaj prihrankov. Te dni zjutraj pa so ga našli v postelji mrtvega. Bil je povsem razmesaren in na prvi pogled je bilo jasno, da je umor izvršen na okruten način s sekuro. Zdelo se je, da bo težko najti zločinca. Toda kaj hitro so ga orožniki našli v osebi Anke. Anka je kmalu priznala, da je ona ubila starca, in to zvečer, ko je zaspal. Pobrila je tudi ves denar, kar ga je bilo pri hiši.

Pri isihaju sledi na kozarec naravne »Franz Josefov« grenčice popite zjutraj na tešče brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Roparski napad na župnišče. Te dni ponoči je bil izvršen drzen roparski napad na župnišče v vasi Prelošnici pri Sisku. Okrog polnoči je župnika g. Judevita Sušetka prebudilo ropotanje pri oknu. Takoj je vstal, zagrabil lovsko puško in stopil k oknu. Zunaj je opazil dva neznanca, ki sta že odprla okno. Vprašal ju je, kaj hočeta. Mesto odgovora pa je eden od neznanec ustrelil na župnika z revolverjem. Strel pa ni zadel. Župnik je hotel nato ustreliti iz lovške dvocevke, ki jo je držal v rokah, toda oba strela sta odpovedala. Med župnikom in lopovoma se je nato razvil boj, v katerem je ostal župnik zmagovalec. S puškinim kopitom je pognal oba roparja v beg. — Pred par dnevi je bilo vlomljeno v tamkajšnje cerkev, vendar so bili vlomilci prepoznani. Ča bi preprečil tatvino cerkvenih dragocenosti, je župnik vse dragocenosti prenesel na svoje stanovalje, za kar so vlomilci najbrž zvedeli in poskušali svojo srečo v župnišču, kar pa se jim je po zaslugi pogumnega župnika izjalovilo.

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska drama: Goljemanov

Vsekakor je vesel dogodek, da nam je naša drama predstavila najizrazitejšega sodobnega bolgarskega dramatika St. L. Kostova. Njegov »Goljemanov« je politična komedija, po snovi in občutju tako blizu, da se nam sploščeta zdi, kakor da gledamo Nušica in naše razmere. Slovenci sami politične komedije po smrti Ivana Cankarja ne poznamo več in je v resnici največja slabost naših dni, da ne znamo in si niti ne upamo pokazati časa pravega obraza, kljub temu, da imamo ne samo toliko smešnega, ampak še več bridkega odurnega med seboj. Grdoba se šopiri v bohotni slovesnosti; lažnivi ogorčenosti in predrznosti, pa ni nikjer moza, ki bi z osmejujočo svobodnostjo in etično doslednostjo obračunal in pomagal do zdravlja v družbi in narodu.

Kostov je po svoji naravi dobrodušen šaljevec, ki svoj dovtip zna motivno in karakterno dosledno razviti in ga vzdržati v zaokroženi formi. Tu se loči n. pr. od Nušica, ki žene komične položaje v ostro, včasih celo močno zapleteno burko; oba pa sta si podobna po nekem izgovoru iz zadrege, ko svojim političnim komedijam zapisujeta recept, da se gode v prejšnjih časih. Morda delamo Kostovu krivico, ker ne vemo, kdaj je nastal »Goljemanov«, vendar pa živa komedija ne bi smela nikoli zapislati, da se n. pr. »godi v Sofiji pred vojno«.

»Goljemanov« je komedija političnega stremuštva, manija po veličini (zdi se mi, da je že v imenu samem karakterni ovrti). Goljemanov je bivši ljudski učitelj, ki si je s politiko pridobil mandat, tudi prucej premoženja in sedaj neprestano čaka, kdaj bo minister. O njegovem delu ne slišimo ničesar, tudi o njegovi politični vsebini nič, zakaj to vam je kratko in malo narodni predstavnik sam na sebi. On dela politiko, okrog njega je družina, ki si želi ministra, in časopise, ki pač tudi dela politiko, kakor je to treba zaradi političnih oseb. Kostov je dramatični položaj prijetno zaokrenil: Goljemanov je minister samo v svojih mislih, samo na papirju in le toliko časa, da šef kabineta svoj ministrski svet predloži namesto v podpis — v odpoved. Prav zaradi lahкотne osnove, ki ne poudarja nobenih važnih in resnobnih etičnih konfliktov, ampak samo slika in s smehom pripoveduje resnico, ni preokret prav v ničemer tragičen; celo prav prijeten je, popolnoma v skladu s poetično in vsakdanjo pravičnostjo. Kjer gre samo za »delovanje«, za prazne in sebične cilje, do tja tragika ne sega; kjer sloni politično delo na navno strankarskem ali načelnem prilagodljivem temelju, kjer ne zajame tistega resničnega ljudskega blagra, ki so mu prvi zakon čista svobodnominelnost, pravičnost in ljubezen do človeka, dotlej so nam vsi politični ljudje prazni onegavti. Kostov je svojega Goljemanova prav ljubeznivo smešno postavil v razmerje do ljudstva, ki po svojih dveh začetnikih čitalnice vdano pleše okoli takega narodnega dobrotnika, dokler ga ne spozna.

»Goljemanov« je tedaj lehkotna satirična komedija, ki s smehom razkriva družabni nered in individualne človeške slabosti, pa nikjer ne prodira z idejami. Pisatelj se skrivaj smeje in uživa smešnost svojih modelov. Ali je njegov ali režiserjev domislek, da tudi teatralno poudarja smešnost svojega junaka; ko Goljemanov zraste do ministra, se postavi pokonci njegova slika na steni in on sam vzraste iznad tal, ko pade kot minister, se pogreže do pasu? Misel je prav dobra. Uporizitev je v režiji gosp. O. Šesta dosegla resnično lep uspeh. Igra se je docela prilagodila dobrodušnem živahnemu tonu, da v ničemer ne pretirava, ampak skuša značaj in položaj podajati čim bolj verjetno. Središče vsega je Goljemanov g. Cesarja, ki je z resnično ljudsko naravo dal svojemu junaku prijetno demokratično znanost in vanjo položil vse polno črt političnega mogotca in koristilovca; njegova vzrast do ministra je odločno stopnjeval, zlasti v smešno pompozno odgovoru na addresso čitalničarjev, še bolj pa v blazni ogorčenosti na koncu. Prav tako so se uveljavili ob njem gospa Medvedova kot elegantna žena, dobra in ženitvena posredovalka za svojo prijateljico; njen humor ima močne, samonikle poteze in kaže vedno pristnost in neposrednost; živahno hećko igrata g. V. Juvanova in sina kvartopirca dobro označuje g. Jan. Najizrazitejša podoba v vsej igri je babica Gicka, katero podaja g. P. Juvanova s prav zrelim humorjem; enako izvirno, s širokimi potezami je očrtana soprogaa m. predsednika g. Nebloček, tako da sta ti dve podobi zaradi svoje izvirnosti in igravske moči dve važni oporni točki vse igre. Ljubezniva je dobrohotno satirična dvojica: Krivodrenski, župan, in Vladimirov, ravnatelj nižje gi-

V slabotnem in pokvarjenem želodcu zastaja hrana, vsled česar nastaja v želodcu ogabno kisló vrenje in s tem motnja celega organizma. Zato skrbite za odpravo te neznosne bolezni, kar dosežete na edinstven način, ako popijete zjutraj na tešče, potem približno pol ure pred kosilom in večerjo eno do tri čaše Rogaške zdravilne slatine »Tempel« ali »Styria«, pri morebitnem zaprtju pa vzemite »Donat«.

Černe Vladimir, gostilničar v Zagrebu, Radčeva ulica 1, se je preselil in odprl poznano na novo urejeno gostilno v Varšavski ulici 5 (prej Samostanska) tik Evropa kina ter se priporoča svojim cenjenim gostom za nadaljnjo naklonenost.

Pri pregledovanju proge ubit. Na železniški progi med postajama Bistrik in Pale v bližini Sarajeva je te dni ponoči nadziral progo čuvaj 35-letni Milan Gligorović. Naenkrat se mu je približala neka oseba in brez vsakega povoda oddala nam stiri strele iz karabinke. Gligorović je klical na pomoč, kar je slišala žena. Ta je takoj alarmirala železniške delavce, ki so težko ranjenega prepeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl. Pred smrtjo je še povedal, da je streljal namr nek biviš delavec na železniški progi, s katerim je že delj časa živel v sovratstvu. Imena pa se ni mogel spomniti.

V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 44 od 2. t. m. so objavljeni »Razglasi« banske uprave o razpisu volitev občinskih odborov v občinah Gornji grad - okolica, Hrastnik-Dol, Ljubno, Mozirje-okolica, Prečna, Rečica ob Savinji, Smarjeta-Bela cerkev in Trbovlje, dalje »Objave« banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v l. 1934 in »Uzance za posle v jugoslov.-avstrijskem privatnem kliringu«.

Pri nagajenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

mnazije; s svojo adresno vzbujata ta dva čitalnična odposlanca, g. Lipah in g. Plut, ne samo dobrotljiv smeh, ampak dajeta kot dobro izdelana tipa tudi primeren poudarek satirični strani igre. Novinarja Gorilkova igra g. Jerman in kaže v njem zlasti skrito sebičnost in spekulacijo. Z močnogrotesko podaja g. Kralj starega narodnega poslanca in novopečenega ministra Cavadrova ter vzbujata zlasti kot neprepričljiv snubec mnogo dobre volje. Gdč. Boltarjeva je s finimi črtami obdala mlado simpatično vdovo Dragijevo, dočim g. Gabrijeličičeva kot Petranova žena bolj krepko kaže svojo močno voljo nasproti slabotnemu možu, ki ga kot malo hvaležno vlogo uspešno igra g. Bratina. Prijetno podaja mladega uradnika g. Drenovec, g. Skrbinešek je kot uradni dnevnika po svoji izkušeni izrazitosti igravsko prijetnejši kot po maski.

»Goljemanov« prav dostojno zaključuje letošnje dramske novosti, o katerih bomo še spregovali v splošnem pregledu. F. K.

Rast mladinskega glasbenega življenja

Do velike vzradoščenosti je mogel dvigniti človeka, ki kritično spremlja današnje vseobče življenje, pojav dveh zaporednih mladinskih koncertov, ki sta se pred dnevi vršila v Unionski dvorani. To je bil koncert danes že splošno znanega in obudovanega Trboveljskega slavčika in pa posebno mikavno učinkovit nastop 19. mladinskih zborov z vse naše dežele. Posebno veselje vzbujajo človeku ta dogodki z ozirom na vsesplošno in še posebej na glasbeno kulturno rast. Kajti golovo je s prve strani, da bo tako in z razvojem se vse bolj razgibano glasbeno izživiljanje med mladino pomenjalo vsled svojega bogatega učinkovanja na duhovno stran človekovega bivanja veliko protitež današnjemu poplitvenemu materialističnemu naziranju, ki zlasti mladega človeka s svojo zadržatostjo v edino zunanji materialistični svet odtrguje od globlje duhovne rasti; z druge strani pa pomenja tako plodovito delo obuten vzgojni moment z ozirom na podvig posebej naše glasbene kulture in to s svojim razširjevanjem umetniških tvorb v čim večjo razsežnost in še zlasti s pravim vzgajanjem k razumevanju glasbenih umetnin. Zato moramo tako poštvalno delavnost in organizatorno spretnost vseh vodij tega pokreta iskreno pozdraviti in jim izreči vse priznanje združeno z živo naklonjenostjo.

Kaj naj rečem o Trboveljskih slavčikih? To-likokrat smo jih že čuli in tolikokrat so že do visokih medaj razgibali naša čuvstva, da so nas z vsem pridobili zase. In tudi zadnji njihov nastop je izzeven z isto zavzeto učinkovitostjo, ko se je od skladbe do skladbe vzpenjala prisrčnost oblikovanja, čeprav je morda vrednost podajanja nekoliko popustila. Z ozirom na slednje bi menil, da jim tako pogosto nastopanje ni prav v korist, kar na drugi strani tudi glede sporeda, ki se zato precej vzdržno ponavlja, vsled zahteve po novih dojemanjih ni najugodnejše. Tako nam je ta koncert pokazal le nekaj novih skladb, med katerimi je Matetičev »Narekovane« nedvomno po prisrčnosti podajanja močno pridobil; tudi skladba sama spada bodisi po močni doživljenosti, bodisi po zreli umetniški tvornosti med bisere mladinske glasbene literature. Nasprotno pa v marsikakšni skladbi (n. pr. Premrlve »Rože za Marijo«) ni bilo prave poglobljenosti v izvedbi, ki zato z vrednostjo umetnine same ni bila skladna. Vendar je kljub temu celoten vtis osvojl.

Nastop dolge vrste mladinskih zborov je bil presenetljiv. Človek bi ne pričakoval, da zmoroje bodisi otroci po vsej naši deželi, bodisi njihovi poveljodje ustvariti take reproduktivne vrednote. S tem sicer ne bi hotel pretiravati in govoriti o popolnosti, vendar je višina, ki je bila povprečno dosežena v tem podajanju, še zlasti z ozirom na početne pojave lega gibanja, izredna. Osvajala je zlasti sigurnost izvedbe, zvočna čistost in smiselnost graditve, kar vse so zbori tudi pri trdih orohih lahkohtno luščili. Končno pa je tudi k visoki vrednoti zahtevano estetsko oblikovanje marsikje doseglo presenetljivo stopnjo (kar je na drugi strani tvorilo še glavno hibo podajanja). Tako se je n. p. res lepo uveljavil zbor iz št. Vida pod vodstvom g. Jovana (ta zbor je pel tudi pri jutranji maši) in zbor iz Novega mesta, ki ga vodi g. Štrbenk. S tem ne bi hotel zapostaviti še mnogo drugih zborov, toda o vseh na tem mestu pisati bi bilo preobsežno z ozirom na njih visoko število. Naj zadostuje, da izrečem vsesplošno priznanje z željo po najugodnejšem razvoju v tej smeri, pa tudi zahvalo za vse to resno in poštvalno delo, ki bo po tej poti lahko s časom rodilo obilen sad vsenu slovenskemu narodu. V. U.

Radioaktivnost je mogoče prenesti

**Elektroni, pozitroni in nevtroni — Odkritje gospe Curie-Juliot
Nov element?**

Te dni potujeta po srednji Evropi madame Irene Curie-Juliot in njen mož Frederic Juliot. Irene Curie je hčerka slovitih izumiteljev Curie, ki sta leta 1898 v uranovi zmesi, ki jo pridobivajo iz jochymovskega rudnika na Češkoslovaškem, odkrila radij. Tudi Irene Curie je ostala zvesta svojim staršem in se je posvetila kemiji in fiziki. V prvi vrsti se bavi s tajnostmi slovite prvine radija.

Časnikarjem je te dni sama izjavila: »Vse svoje življenje sem posvetila delu, ki so ga začeli moji starši. V Parizu delam v delavnici svoje matere.« Kakor je ime njene matere Marije neločljivo združeno z zgodovino raziskovanj in z odkritjem radija, tako si je tudi ena hčerka Irene že pridobila evropski sloves z raziskovanjem učinkov te nenavadne prvine. Ona stremi v prvi vrsti za tem, da bi odkrila umetno radio-aktivnost, oz. možnost prenosa radioaktivnosti z radija na druga telesa.

Ves svet premore danes komaj pol kilograma radija. Tudi množina drugih radioaktivnih snovi je razmeroma majhna. Potreba radija pa neprestano raste. Ze leta in leta stremijo učenjaki za tem, da bi našli pot, po kateri bi radioaktivnost prenesli tudi na druge snovi. Daleč smo še do tega. Prav zasluga ge. Curie-Juliot je, če je veda v tem pogledu nekoliko napredovala.

Ze pred leti je Romunka Marazeanu ugotovila, da je mogoče radio-aktivirati nekatere prvine, seveda pod določnimi pogoji: te postanejo potem radioaktivne. Irene Curie je to odkritje imenovane Romunke v svojim raziskovanjem potrdila. Pri tem ji pomaga njen mož Frederic Juliot, ki je sam fizik. Njuno delo je imelo velike uspehe. Ugotovila sta, da nekatere prvine, ki imajo majhno atomsko težo, predvsem aluminij, magnezij in bor, same oddajajo žarke, ako smo jih že prej obsevali z radioaktivnimi prvini. Te prvine so žalibog

ohranile pridobljeno radioaktivnost zelo malo časa. Ugotovili so pa pri vseh teh treh prvinah radioaktivnost. Največ časa je trajala radioaktivnost ene izmed teh prvini pol ure. Kljub temu je bil s pomočjo ge. Curie napravljen začetek na tem področju. Še več, posrečilo se je radioaktivizirano snov ločiti od matične snovi. Umetno radioaktivirane prvine nimajo še posebnih svojstev. Žarki, ki jih izžarevajo, sestojijo iz pozitivno električno nabitih elementov, medtem ko ima normalni elektron negativno nabitost. Te svojstveno pozitivno nabitene elektrone imenujemo pozitroni. Madame Curie je na dunajskem vseučilišču predavala prav o pozitronih.

Govorila je tudi o nevtroni. Nevtroni so še bolj negativni kakor pozitroni. Kakor elektroni, so tudi oni majhni sestavni »kamenčki« snovi, niso pa prepojeni z elektriki. Imajo posebno svojstvo, da lahko prodre skozi atome debele svinčene plošče ali tudi katere druge kovine. Pozitroni in nevtroni so danes še vedno uganka, katere rešitev bo prinesla šele bodočnost. Gotovo je le, da nam bo raziskovanje pozitronov in nevtronov odprlo globlji pogled v sestavo snovi. Zasluga Irene Curie-Juliot je v tem pogledu velika.

V tem pogledu so zanimiva poročila italijanskih listov, ki govorijo o odkritju italijanskega fizika prof. Fermija. V navzočnosti italijanske kraljevske dvojice je te dni napravil v Rimu prav zanimiv poskus. Šlo mu je za to, da bi razbil atome težkih prvini. Fermi trdi, da se mu je s pomočjo nevtronov pri 45 prvinah posrečilo povzročiti umetno radioaktivnost. Fermi je baje razčlenil uran in odkril novo prvino, ki naj bi ji bilo določeno 93. mesto. Fermijevi poskusi so toliko bolj važni, ker zopet potrjujejo raziskovanje ge. Curie-Juliotove, da je mogoče radioaktivizirati tudi druge prvine in tako prenašati energijo z enega elementa na drugega.

V zadnjem času so večkrat poskusili izvršiti atentat na predsednika Kube. Zato se je predsednik obdal s posebno telesno stražo, ki je takole oborožena. S seboj ima celo plinske maske.

Britski radio oznanja mir

Londonski »Britski radio« se je preselil v lastno štirinadstropno palačo. Pročelje krasijo med drugim naslednji napis: »Tu oznanja britski narod svetovni mir. Zgrajeno s prispevki utemeljitelja britskega radia sira Johna Reyteja in njegovih somišljenikov v upanju, da ne bo padlo dobro seme na kamen. Naj nikoli ne donijo iz tega poslopja besede, ki bi ogrožale mednarodni mir. Naj poslušajo od tod človeštvo samo gesla krščanske resnice in ljubezni!«

Lokomotiva „Molotov“

V tovarni Kolomna v moskovskem okraju so zgradili prvo Diesellovo lokomotivo »Vjačeslav Molotov«. Stroj razvija silo 2400 konjskih sil, dolg je 27 m in teče na 14 oseh. S sabo vzame vode in goriva za progo 120 km. Poskusi z novim strojem

Američan Ben Eastman je progo 600 jardov (548,4 m) pretekel v rekordnem času 1:08,8. S tem je pobil svoj prejšnji svetovni rekord za štiri desetinke sekunde.

Slomšek v Rogaški Slatini

Lep izraz in dokaz spoštovanja do sv. Evharistije se nam je ohranil v značilnem epominu »Notum sit«, ki ga je 1. junija 1854 — torej ravno pred 80. leti — napisal škof Slomšek lastnoročno s trojno — veliko, srednjo in manjšo — kaligrafično pisavo. Slomšek je namreč pri svojem mnogokratnem obisku v Rogaški Slatini videl, da pristopajo duhovniki k daritvi sv. maše »sine veste talari«; zlasti je to opazil ob duhovnih vajah, ki jih je na Slatini prikril opravil z duhovniki spomladi od 2. do 6. junija 1853. Leto kasneje je ob začetku sezone pripravil in odposlal v Rogaško Slatino opozorilo, ki naj se javlja v zakristiji zdraviliške kapele sv. Ane. Tukaj se vidi še danes tudi v zdajni kapeli, ki je bila zgrajena na novo štirideset let po Slomškovi smrti. Opozorilo se sklicuje na liturgične in cerkvenopravne predpise, kakor tudi na spoštovanje, ki gre skrivnosti sv. Reš. Telesa. To troje poudarja Slomšek v latinskem besedilu z veliko začetnico pri besedah: Missalis, Canonos, Mysterio. Opomin, ki ga zaključuje škofov grb in podpis, se glasi v celoti: »Notum sit (velike črke) omnibus et singulis sacerdotibus hic loci contra rubricas Missalis et contra sacros Canones, et contra reverentiam tanto Mysterio debitam (srednje velike črke), sine veste talari (velike črke) celebrare non licere (srednje velike črke). Ad št. Andrea (!) in valle Lavantina die 1. Juni (!) 1854. Antonius Martinus Episcopus« (manjše črke).

Najdobjeja knjiiga

Znamenita knjižnica v Oxfordu je prejela najdobjeja knjiiga na svetu. Njeno vsebino tvori angleški prevod pesmi perzijskega klasika Omarja Hayama. Knjiiga je natisnjena v Ameriki v Massachusettsu. Vezana je v rdeči safijan in meri 0,65 cm višine, 0,16 cm debelosti ter ima 34 strani. Stavci so imeli s knjiigo toliko posla, da so delali samo pozno ponoči, kadar počivajo stroji v tiskarni in tudi cestni promet. Potrebnovali so popolno tišino brez tresljajev. Seveda je potrebna za čitanje knjiige močna povečevalna leča.

»Kaj pa ti je danes, da neprestano zreš v eno smer?«
»Ah nič! Pazim le na svoj površnik, tvoj je namreč že izginil.«

Ze tri leta gradijo v Manchesteru velikansko knjižnico. Dela bodo te dni zaključili in knjižnico bodo v najkrajšem času odprli. Slovesnosti bo prisostvoval sam kralj. Knjižnica bo ena največjih na svetu. Njene knjiige bodo napolnile predale v dolžini 40.000 m.

Kaj naj te zanima v listu?

Emil Ludwig, znani nemški zgodovinar in publicist piše o navadah in razvadah bravcev dnevnega tiska. Mesto, da bi bravec bral list prevdarno, ga navadno prehitijo v največji naglici, in sicer v jutranjih urah, ko pije kavo. Zanima se za nesreče, ki se dogodijo daleč na Daljnem vzhodu, za boje na Japonskem, za diplomatska pogajanja v državah, od katerih ga ločijo morja. Zanima se za smrt in imena ljudi, ki jih še nikdar ni slišal v življenju. Prepričan je tudi, da mora v naglici pohlastati vse članke in spiske. Če ne more prebrati vsega članka, pa se mu zdi dovolj, da prebere začetek in konec. Vse to požre vase v največji naglici in nato leti v urad. Za pol ure ne ve več ničesar o vsem tem, kar je bral.

Kako naj torej beremo list? Branje lista naj naročnik prihrani morda za večer. Udobno naj se nasloni na stol in prižge žarnico ter naj prevdarno izbere iz lista to, kar zadeva njegovo udejstvovanje. Samo v tem primeru bo imel korist od lista. Toda zvečer lista nikjer ni več. Porabili so ga za zavojni papir. Če izidejo listi jutraj, ima pač to svoj razlog. List tako nabere novic od vsega dneva tja do ponedelja večera in jih drugi dan prinese naročniku. S tem pa še ni rečeno, da mora ta jutraj v največji naglici prehlatasti list brez vsakega užitka.

Kitajci so odlikovali Mussolinija

Kitajski poslanik v Rimu je priredil Mussoliniju na čast banket. Med obedom je izročil Mussoliniju najvišje kitajsko odlikovanje reda Jade. Kitajski poslanik je napil g. Mussoliniju in ta je na napolitnico odgovoril v kratkih besedah. Znano je, da je fašistična Italija v sporu z Japonsko, ker ta konkurira japonskemu blagu v Afriki in Srednji Aziji. Mussolini je nedavno sam napisal oster članek proti japonski konkurenci.

Dvojna novica

A.: »Včeraj sem srečal Vašega soproga, pa me ni videl.«
Gospa: »Vem, pripovedoval mi je o tem.«

Vojna v Tibetu

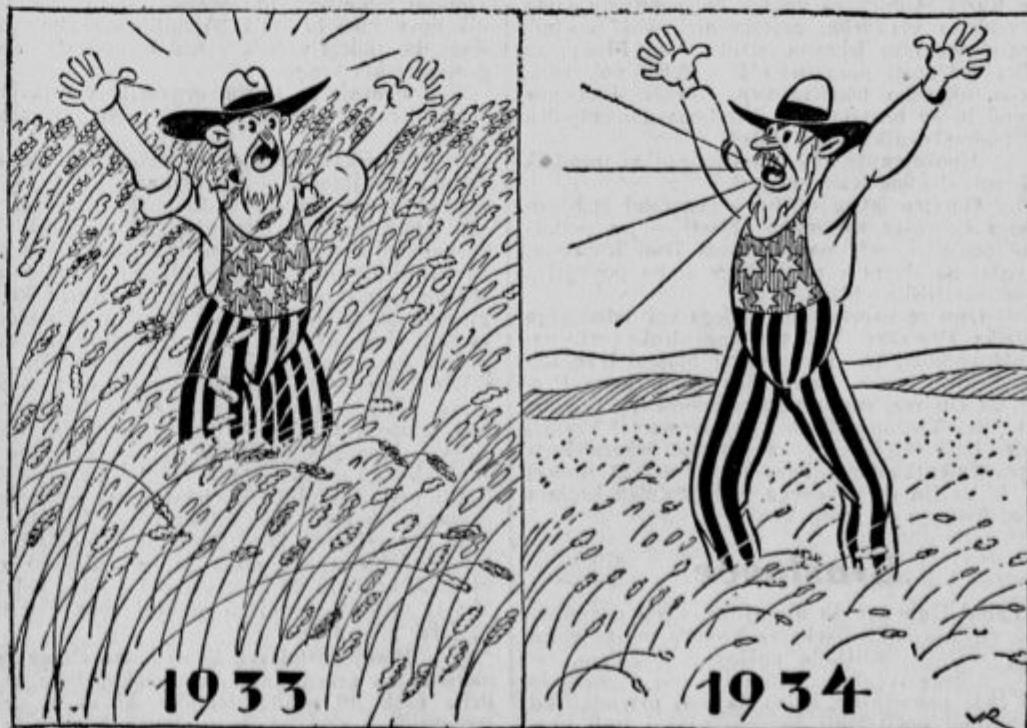
Za lamo tičijo Japonci, Kitajci, Rusi, Angleži

Po kitajski revoluciji leta 1911 se je Tibet rešil odvisnosti od Pekinga. Poslej ljubosumno varuje svojo nedotaknjenost. Nekdanje severne nevarnosti, ruskega prodiranja skozi vnanjo Mongolijo, ni več. Zato so se uveljavili angleški vplivi. Sir Charles Bell, ki je došel leta 1920 v Lhaso iz Nepala, je na željo Dalaj-lame zvezal Tibet z indsko brzojavno progo in izuril njegovo vojaštvo. Posamezni vplivni samostani so sicer ugovarjali ojačenju centralne oblasti. Toda angleški častniki so zatrli upor. Vodja nezadovoljnih, Pančhen-lama (namestnik Dalaj-lame), je moral pobegniti na Kitajsko. Zdaj, po smrti Dalaj-lame, hočejo Kitajci izpodrinuti britski vpliv. Nankinska vlada pripravlja povratek Pančhen-lame na čelo vojske 30.000

mož. V Nankingu je 50 lam, odposlancev največjih samostanov. Uredili so obsejna kitajsko-tibetska vprašanja in blagoslovili pripravljeno vojaštvo v deželi Sičuan, vzhodno od Tibeta. Pančhen-lama hoče premagati sedanjega regenta v Lhasi, ki ga podpirajo Angleži. To pomeni, da bo zašla velika Britska Indija, po razsežnosti skoro enaka dežela, v meščansko vojno, ki že divja v kitajskem Turkestanu. Sovjetski vplivi so zdaj neznatni. A tem bolj se zanima za razvoj dogodkov Japonska, da bi podpirala eno ali drugo stran proti izdatnemu plačilu. Angleški listi že poročajo o japonskih lamah v Lhasi. Kmalu moramo pričakovati razburljive novice iz skrivnostnega planinskega sveta v osrčju Azije.

V Belgiji je nastopila vladna kriza. Ministrski predsednik de Broqueville je podal ostavko, ker je zbornica zavrnila dva predloga njegove vlade.

Ameriška vlada ne more ustreči farmerju. Če je žita preveč — jo kliče na pomoč, ker ga ne more prodati, če ga je premalo, jo prosi za podporo.

Sport

V nedeljo, 10. junija: Olimpijski dan

Minister za telesno vzgojo naroda je poslal prirediteljem olimpijskega dne naslednji brzojav:

Delajte z vso silo, da prirede vsa društva olimpijski dan 10. junija. Sporočite jim, da računam na nje, da bo potekel olimpijski dan tako v moralnem kakor tudi v materialnem pogledu najbolje. Čisti dohodek pošljite olimpijskemu odboru v Zagreb.

Minister Dr. Andjelinovič.

Maratonski tekač in olimpijske igre

O atenskem vojaku, ki je po maratonski zmagi leta 490. pred Kristusovim rojstvom tekkel iz bojišča v Atene, tam sporočil zmago in se potem mrtve zgrudil na tla, je znano. Odtod izvira maratonski tek, ki zavzema v programu vsakokratnih olimpijskih iger zelo važno mesto in katerega proga meri 42 km in 200 m. Sedaj pa pogledimo, kako je izgledal maratonski tek na prvi moderni olimpijadi v Atenah l. 1896.

Na olimpijskih igrah sedanjega časa se je maratonski tek močno uveljavil. Toda pri olimpijskih igrah leta 1896 je pa neprimerno več pomenil kakor samo ena točka v programu številnih panog; tedaj je tvoril višek olimpijskih iger; z njim so bili v najvišji zvezi ljudski občijai in narodna zavest, ki se je tudi v politiki kmalu uveljavila. Pozornost vsega ljudstva, ne samo Grkov, je bila že tedne in tedne preje obrnjena na maratonski tek. To je bila edina točka, ki je vsakega zagrabilila, in v ljudstvu je zrastle zavest, da mora zmagati Grk. In tako se je tudi zgodilo. Kdor je imel srečo videti tedaj maratonski tek, ta tega trenutka ne bo nikdar pozabil. Maratonski tek se je vršil peti dan olimpijskih iger, ki so se vršile v času od 29. marca do 10. aprila 1896 leta. Že v zgodnjih jutranjih urah je bilo vse mesto neobičajno živahno in naval ljudstva je tekem dneva močno narasčal. Že v prvih popoldanskih urah je bil stadion, ki je imel prostora za 50.000 gledalcev, prenapolnjen. Na tisoče ljudi je stalo na bližnjih gričih in na desetisoče ljudi se je nabralo na zadnjem delu maratonske proge pri stadionu. Ob dveh popoldne je bil start na nekem majhnem mostu, na robu maratonskega polja. Vsega je teklo 25 atletov, med katerimi je bil po en Francoz, Madjar, Amerikane in Avstralec, vsi ostali so bili sami Grki. Kot posebno nevarnega so smatrali Avstralec Flack-a, ki je bil dolgo na vodstvu; vendar ni mogel vzdržati tempa ter se je nekaj kilometrov pred ciljem zgrudil na tla. Napetost v stadionu je rasla vsake četrt ure. Za skok v višino s palico, ki se je vršil istočasno, se ni nihče zanimal, četudi so Amerikanci pokazali rezultate, ki še niso bili doseženi in akoravni skoraj nihče se ni videl lepe in zanimive sporne panoge, Castniki in kolesarji so sproti prinašali poročila o poteku teka, ki so bila dolgo časa vse preje, kot ugodna za grško občinstvo. Toda tudi pri njem je prišel preobrat, tedaj, ko je omenjeni Av-

stralec zapustil progo. V vodstvo je prišel mlad pastir, z imenom Luis iz Amarussija, nedaleč od Aten. Ko so v stadionu zvedeli za to novico, je zajel ves stadion en sam val nepopisnega navdušenja. V to razpoloženje počli topovski strel, ki naznani, da je dosegel prvi tekač grič, ki leži nedaleč od stadiona. Vse se dvigne s sedežev ter gleda proti vходу. Zunaj nastane velikanski vrš in navdušenje. Ljudstvo maha z robc, zastavami tako, da val navdušenja ne more početi. Pri vходу se pojavi prepoten in od prahu bel tekač, ki teče po rundi proti kraljevi loži, kjer je cilj. Prestolonaslednik Konstantin, protektor teh iger, in princ Jurij, vrhovni sodnik, ki sta čakala pri stadionskem vходу, sta spremljala na obeh straneh maratonskega zmagovalca od vхода ter sta tekla z njim do cilja. Tudi ostali sodniški zbor je tekkel z njim. Kralj se je dvignil v loži in zamahnil v pozdrav zmagovalcu. Navdušenje občinstva je tedaj doseglo svoj višek. Može in žene so jokale od samega veselja. popolnoma neznan ljudje so se poljubovali, stadion se je tresel od vpitja navdušenih množic. Zmagal je Grk Luis.

Tako na prvih modernih olimpijskih igrah. Tudi na zadnjih olimpijadih ni napetost in navdušenje nekaterih narodov nič manjše in tudi na današnje tekme polagajo vsi narodi isto važnost, kakor Grki na maratonski tek pred 40 leti. Zato vsepovsod take priprave, zato vedno novi rekordi. Sportni narodi mnogo žrtvujejo za svoje najboljše sinove, ki jih zastopajo na največjih in najtežjih svetovnih borbah, na olimpijskih igrah. Ali bomo mi gledali, kako bodo drugi dosegali uspehe in ali bomo mi stali ob strani, ko se bodo drugi borili za čast svoje domovine? Nikakor ne!

Zatorej jutri vsi na olimpijski lan, da nizko vstopimo, za katero bomo videli pestre in lepe sportne borbe, vsaj nekoliko podpremo svoje agilne sportnike.

To je naša dolžnost!

Spored olimpijskega dne:

Ob 10 dopoldne lahka atletika na telovadišču v Tivoliju;
ob 14.30 popoldne kolesarske dirke, nogomet, hazena na Hermesu;
ob 17 plavanje, sabljanje, težka atletika v kopališču Ilirija.

Hazena - Atena: Ilirija

Ob 15.30 se srečata na Hermesovem igrišču v boju zopet hazenski družini. Za to prireditelje morata postaviti kluba najboljši igralce. Zadnja prvenstvena tekma, ki je končala z zmago Ilirije, bo jutri nekako ponovljena. Atena bo skušala popraviti neuspeh, katerega je doživela v prvenstveni tekmi, Ilirija pa bo hotela brezdvoma pokazati, da je bil njen zadnji uspeh zaslužen in da zaslužen nosi naslov podveznega prvaka. Ilirija nastopi v tej igri z ojačenim napadom, kar bo izro znatno poživilo. Z ozirom na močno rivaliteto obeh klubov, bo jutrišnji izid za oba kluba velikega prestižnega pomena.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Jutri dopoldne morajo biti ob 9.30 v zimskem kopališču te-le atletinje: Ela, Darinka, Omanova, Ivica, Vida, Slaparjeva, Milica, Anel, Lidija, Marta, Boka. Opremo naj prinese vsaka s seboj. — Ob 15 naj bodo na igrišču Hermes: Ivica, Ela, Omanova, Joža, Darinka, Vida, Nada, Eliza, Milica. Oprema belo-zelena.

★

Rokomet (Handball) na berlinski olimpijadi. Kakor javljajo, se bo vršil v okviru berlinske olimpijade tudi turnir v rokometu. Rokomet je igra, ki stih hazeni, samo, da je igrišče večje in tudi število igralcev je večje. Goji se mnogo v Nemčiji in Avstriji ter drugih državah, dočim je pri nas nepoznana. Igra je hitrejša kot nogomet in če se fino igra, tudi zanimivejša, ker se situacije z bliskovito naglico menjavajo, tako, da je žoga vsak trenutek pred drugim golom. Dobro bi bilo, da se tudi naši merodajni sportni krogi seznanijo s to igro ter jo še pri nas upeljejo.

Tržič

Izlet v Zagreb in romanje k Mariji-Bistriški in v Rajhenburg pripravila tukajšnja skupina J. S. Z. Odsli bi se v Tržiču v soboto, 30. junija na vse zgodaj, pregledali čez dan Zagreb, proti večeru bi se odpeljali k Mariji Bistriški, odkoder bi se vračali drugi dan popoldne proti Ljubljani. Med potjo bi se ustavili v rajhenburski baziliki in morda tudi v novem svetišču sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Vozni stroški so preračunani na 80 Din. Tržiška skupina vabi vse gorenijsko delavstvo, da se ji na tem izletu pridruži. Prijave pošljite čimprej, a gotovo do 17. t. m. na kaplanijo v Tržiču. Izrabite ugodno priliko! Za kratek čas bo poskrbela godba in peveci.

Plui

Iz sodne dvorane. Pred pluijskim okrajnim sodiščem se je vršila v sredo, dne 6. t. m. razprava proti osim obtožencem iz Kicarija radi pretepa in težke telesne poškodbe. Pri pretepu so igrali glavno vlogo noži in krampi. Trije obtoženci so bili oproščeni krivde in kazni, med tem ko je pet obtožencev dobilo plačilo za svoje junaštvo. Obtoženi so bili posestniški sinovi in sicer Janez Hamerski na 21 dni strogega zapore, Ignac Repič na 3 tedne strogega zapore, pogojno na dve leti, Franc Lajh na 3 tedne strogega zapore, pogojno na dve leti in Simon Bežič na 2 meseca strogega zapore ter Janez Volčmut na 3 tedne strogega zapore, pogojno na dve leti.

Nabori. Redni nabori za pluijski sodni okraj se vršijo od 3.—11. julija t. l. v deški osnovni šoli v Pluiju. Za mesto Plui bo nabor 9. julija t. l. Rezervni častniki, ki imajo uniformo od države, se imajo z uniformo predstaviti rekrutni komisiji tekom poslovanja v Pluiju.

Še dva dni velesejma

Poslovni uspehi na velesejmu

Le še dva dni nas ločita od zaključka letošnjega velesejma, kajti v nedeljo zvečer se zapro vrata do jeseni, ko pridemo na jesensko razstavo. Zato je prav, če pobliže pogledamo v poslovanje posameznih strok na letošnji razstavi.

Omenjajoč posamezne stroke, ugotovljamo najprej, da za visoko zaključkov ni bil merodajen vrstni red strok. Preproge vseh vrst so se dobro prodajale, počenši z voljanimi pa do najdražjih. Seveda je razlika v cenah bila kvaliteta: primarno znatna. Dobre posle so napravile trdke, ki so razstavljale avtomobile tako domače kot inozemske. Grška razstava je napravila zaključke v bombaznem blagu, volnenih in svilenih tkaninah, nadalje v najrazličnejših proizvodih grškega kmetijstva. Dobro so se odrezali žirarji, z njimi izdelovalci žitenih vložkov, pohištvo, živilske industrije itd.

Letos se je opazilo veliko več živahnosti tudi v modnih predmetih, nadalje v kozmetičnih in pariskih predmetih, kolonskih vodah, kopalnih solih itd. Nadalje so bili v ospredju zanimanja tudi najrazličnejši gospodinski predmeti, nove predmete je prinesla dunajska umetnostna obrt. Kot vsako leto je tudi letos dobro zastopano kolarstvo imelo ugoden poslovni uspeh. Znatno zanimanje je bilo nadalje za kvalitetne dežnike, izdelke tvornice dežnikov v naši provinci, odkoder ne bi pričakovali takih proizvodov. Nadalje je bilo povpraševanje in zaključkov v usnjeni galanteriji, trikotarji, palicah, spominskih predmetih iz lesa, ki se izdelujejo na Gorenjskem. Pozornost je vzbudila posebna bladilna industrija iz Zemuna, ki izdeluje na poseben način umetni suhi led (z difuzijo ogljikove kisline). Nadalje je bilo zanimanje za poljedelske stroje itd. Poplačano je bilo gotovo tudi spretno in hitro reklamno govorjenje prodajalcev najrazličnejših novosti pod dežniki.

V petek je obiskala velesejem, a malo časa, skupina bivših francoskih bojnikov s solunake fronte, katere je spremljal pomočnik gl. rav. Putnika rav. Vladimir Perše. Kot znano so stiki med našimi in francoskimi frontnimi bojniki prav ozki in vsako leto pripotuje v našo državo večja skupina bivših bojnikov, da se obdrže dobri stiki. Letos so prispeli v večjem številu obiskovalci iz zapadne Francije, ki so se potem podali na Bled, odkoder bodo delali izlete v naše planine kakšne tri dni, dokler se ne vrnejo domov v Francijo. Vsi obiskovalci so z največjim zanimanjem ogledovali razstavljene predmete ter si nakupili nebroj spominskih predmetov.

V četrtek pa so na velesejmu vzbudile veliko pozornost gojenke gospodinske sole iz Male Loke, ki so bile vse oblečene v prav okusne narodne noše. Sploh bi bilo treba pri nas začeti sistematično akcijo za čim večjo nosnjo narodnih oblek, ki se dajo prav lepo preurediti tudi za bolj »moderne« zahteve.

Kupujoč občinstvo opozarjamo, da bo v nedeljo na velesejmu razprodaja razstavljenih predmetov.

Insolvence v maju

Društvo industrijscev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja, da je znašalo število v maju razglašene konkurze 23 (aprila 28, maja lani 24), število poravnjav pa 27 (aprila 34, maja lani 13).

V primeri z aprilom se opazja sezonsko navedovanje števila insolventov: konkurzi se držijo na lanskem višini, dočim je poravnjav znatno več, kar je v zvezi z dejstvom, da je bilo lani celo leto v veljavi posredovalno postopanje.

Skupno je bilo v prvih 5 mesecih letos razglašeni 116 (151) konkurzov in 175 (148) poravnjav, insolvent torej 291 (lani v istem času 299).

V Sloveniji je bilo maja letos: 3 konkurzi in 7 poravnjav (aprila letos 10 in 8, maja lani 6, oziroma 10).

Skupno smo imeli v Sloveniji v prvih 5 mesecih letos 27 (lani v istem času 27) konkurzov in 43 (29) poravnjavnih postopanj. Število insolventov torej pri nas celo naraslo od 56 na 70, dočim je v ostalih krajih države padlo. To je dokaz za dejstvo, da je pri nas kriza že vedno močnejša kot v drugih pokrajinah države.

Zaposlenost v maju

Skupno število zavarovancev je znašalo maja 1934 81.246. Iz poročila OUZD posnemamo:

Konjunkturna zaposlenost delavstva se je zopet zboljšala. Letni prirast napram maju leta 1933 znaša 3.710, napram maju 1932 pa 12.76. Napram maju 1930, ko je bila konjunktura na višku, pa imamo še vedno primanjkljaj 20.498 zavarovancev. Razveseljivo je dejstvo, da letni diferencial moških delavcev narasča, dočim je letni diferencial žensk skih že več mesecev približno na višini 2000.

Tudi sezonsko zboljšanje zaposlenosti je letos večje nego v istem času lanskega leta. Število zavarovancev se je letos zboljšalo od aprila do maja za 3.871, lansko leto samo za 3.366.

Delavske plače pa vključno naraščanju zaposlenosti v zadnjem času padajo, kakor je razvidno iz sledeče tabele:

	Letna razlika mezde
1933	decembra Din 0.60
1934	januarja Din 0.37
1934	februarja Din 0.33
1934	marca Din 0.40
1934	aprila Din 0.62
1934	maja Din 0.74

Kljub temu pa je celokupni zaslužek vsega delavstva večji nego lansko leto. Celokupna dnevna zav. mezda je narasla v maju 1934 napram istem mesecu lanskega leta za 26.679.60 Din.

Odstotek bolnikov je narasel za 0.38%, kar je deloma utemeljeno v podaljšanju podporne dobe do 26 na 52 tednov.

Sanacija Osrednje zveze hrvatskih kmetijskih zadrug. Iz Beograda poročajo, da je ministrski svet sklenil, naj sanacija Osrednje zveze hrvatskih kmetijskih zadrug v Zagrebu izvede savska banska uprava; v kolikor pa bi potrebovala sredstev v obliki posojila, bo odobril ministrski svet tako posojilo. Nadalje bo imenovana anketa komisija, ki bo preiskala krivdo za sedanje stanje zveze, odkupljene bodo agrarne obveznice, ki jih bo zveza dobila za posestvo Cabuna.

Zhoruvanje zadrugarjev — državnih uslužbencev je bilo v četrtek v Ljubljani. GG. Deržić, Cerček in Rejzner so podali poročilo o sarajevskem obnem zboru Zveze zadrug državnih uslužbencev ter zavržali neresnične trditve s kongresa trgovcev v Skoplju. Zborovalci so se pridružili resolucijam, ki so bile sprejete na sarajevskem obnem zboru.

Borza

Denar

8. junija.

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha in Trsta, narasla je zlasti marka, pa tudi funt in dolar. Drugi tečajji so bili nižji.

V zasebnem kliringu je bil avstrijski šiling zaključen v Ljubljani po 9.25, v Zagrebu po 9.18 in v Belgradu po 9.2466. — Grški boni v Zagrebu 31.50 bl. — Angleški funt v Zagrebu 255.25 (zaklj.), v Belgradu 257.50 (zaklj.).

Ljubljana. Amsterdam 2312.07—2323.43, Berlin 1314.03—1324.83, Bruselj 796.63—800.57, Curih 1108.35—1113.85, London 172.53—174.13, Newyork 3380.50—3408.76, Pariz 225.15—226.27, Praga 141.95—142.81, Trst 295.18—297.58.

Curih. Pariz 20.32, London 15.58, Newyork 307.5, Bruselj 71.875, Milan 26.6875, Madrid 42.1225, Amsterdam 208.6725, Berlin 119, Dunaj 73.18 (57.50, Stockholm 80.30, Oslo 78.35, Kopenhagen 69.90, Praga 12.71, Varšava 58.05, Atene 2.93, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Tendence je slejkoprej čvrsta, vendar posebnih izprememb v tečajih ni. Promet je bil srednji in je bila zaključena le vojna škoda 500 kom.

Ljubljana. 7% inv. pos. 71 den., agrarji 37 den., vojna škoda 305—306, begl. obv. 54.50 den., 8% Bler. pos. 59 den., 7% Bler. pos. 54 den., 7% pos. DHB 66 den., Kranj ind. 250 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 70.50 den., agrarji 37 den., vojna škoda 307.50—308.50 (307.310), 6, 7, 307.50—309, 8, 307.50—308.50, 9, 307.50—308 (307.50), 10, 12, 309 bl., 6% begl. obv. 54—54.75, 8% Bler. pos. 59.75—60.50, 7% Bler. pos. 54.38—54.50, 7% pos. DHB 67 den. — Delnice: Narodna banka 4000 den., Priv. agr. banka 215—216, Osj. sladk. tov. 150 bl., Union 50 den., Trboveljska 90 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71.50, agrarji 37—38, vojna škoda 307—307.50 (307), 7, zaklj. 307, 9, 307.25—307.50, 10, 307.25 den., 6% begl. obv. 54.25—54.60, 8% Bler. pos. 60.50—61.50, 7% Bler. pos. 54.50—55.50 (54.75), 7% pos. DHB 67.50—68.50 (68). — Delnice: Priv. agr. banka 215—215.50 (217, 214).

Žitni trg

Na žitnem trgu ni nič novega. Cene so ostale neizpremenjene. Pač pa s pozornostjo vse zasleduje razvoj v drugih državah, zlasti v onih, ki bi prišle v poštev kot odjemalci za naše žita. Poročila iz inozemstva bodo tudi pomagala razčistiti položaj na našem trgu. Za novo pšenico smo slišali govorico o ceni 125 za avgust, pa seveda kupčije ni. Moka stane po kvaliteti v Vojvodini 210—215.

Živina

Pluijski sejmi. Konjski in goveji sejem v torek, 5. t. m. je bil prav dobro založen in tudi kupčija je bila zelo živahna. Prignali so 143 konj, 150 volov in bikov, 279 krav in telic, skupaj 592 glav živine. Od teh je bilo prodano 279 glav živine. Cene so bile sledeče: voli prve vrste 3.50—4 Din, druge vrste 3—3.50 Din, tretje vrste 2—3 Din; biki 3.50—4 Din, telice 3—4.50 Din, krave prve vrste 3—4 Din, druge vrste 2.50—3 Din, tretje vrste 2—2.50 Din za kg žive teže; konji so se prodajali po kakovosti od 500—3000 Din, Sejem za prašice v sredo 6. t. m. je bil razmeroma slabo založen. Prignali so 231 rilce, prodali 102. Cene so bile sledeče: debele svinje 6—7 Din, pršutarji 5—6 Din za kg žive teže; prašci stari 6—8 tednov so se prodajali po kakovosti od 75—150 Din komad. Prihodnji konjski in goveji sejem bo 19. t. m., svinjski sejem pa 13. t. m.

Lahka atletika na olimpijski dan

Ob priliki olimpijskega dne nastopijo jutri ob 10 na letnem telovadišču v Tivoliju lahkoatletinje in lahkoatleti z naslednjim programom:

Lahkoatletki: Troboj v tekih (50, 100 in 200 m); troboj v skokih (v daljavo, v višino, troskok); troboj v metih (disk, krogla, koplje) ter v sledečih posrednih disciplinah: kladivo, 800 m, 1500 m, 400 m, skok s palico. V troboju so dovoljeni samo po trije meti, odnosno skoki, izvenjski skoka v višino.

Lahkoatletci: 50 in 200 m, štirikrat 100 m, skok v višino, skok v daljavo, disk, krogla. V vsaki disciplini smeita startati samo po dve atletinji od vsakega kluba, vsaka atletinja pa največ v dveh disciplinah.

Tekine bodo zelo zanimive in tudi program, ki obstaja iz moških in ženskih disciplin, bo izredno pester. Vsakdo, ki hoče videti lepo lahkoatletsko prireditelje, naj ne zamudi jutrišnje prireditve. Pridite tudi Vi, eni boste s tem, da boste sami uživali, podprli tudi važno akcijo našega olimpijskega zbora, ki zbira sredstva za prihodnjo olimpijado.

Poziv lahkoatletom

Olimpijski odbor poziva naslednje atlete obeh ljubljanskih klubov, SK Ilirija in ASK Primorja, da nastopijo na imenovanem tekmovalnem in bodo na tekmovalnem prostoru najpozneje ob 9.30:

1. za troboj v tekih: Deak Ivo, Svatok Rajko, Otrata Vinko, Pleterski Božo, Otahal Josip, Safonik Rajko, Vavko Marij, Sironičnik France, Slanar France, Brant Milko, Zupančič France II., Zupančič Lado, Pivellič Radovan, Sodnik Boris (vs SK Ilirija), Perpar Zorja A., Susterski, Cerar Drago in Vlado, Čepin Joža, Komotar, Kolenc, Neumann Josip, Perović Ivo in Jože, Rati Milivoj, Malnarčič (vs ASK Primorje);
2. troboj v skokih: Jeranič Ferdo, Stegu Konrad, Stegu Milan, Dečman Tone, Otrata Vinko, Grünfeld Janez, Geržinič Leo (vs SK Ilirija), Perpar, Korč, Medica, Oražen France, Rati Milivoj, Slanina Edo, Trkar Jože, Malnarčič, Žgur (vs ASK Primorje);
3. troboj v metih: Banko Slavko, Bruntič Milko, Dobovšek Marjan, Jeglič France, Jelič Ivan, Deak Ivo, Sodnik Boris (vs SK Ilirija), Svigelj, Slamič, Seršič, Skoberne Fris (vs ASK Primorje);
4. met kladiva: Jurčević Milan, Stepišnik Milan, Zupan Oto, Jelič France, Jelič Ivan (vs SK Ilirija), Koršič, Slamič (oba ASK Primorje);
5. tek na 800 m: Lejka Franta, Osterman Milan (oba SK Ilirija), Gombuš, Kranjčec, Skarar France, Skušnik, Ošabnik, Zorja A., Zorja E., Ogrin F., Skarar Ivan, Gabrček (vs ASK Primorje);
6. tek na 1500 m: Megušar Milan, Osterman Milan, Senčar Lado, Starman Lado, Sporn Stane, Cihva Tine, Tavčar Svetozar (vs SK Ilirija), Skarar I., Skušnik, Skarar Fr., Zorja A., Grad, Meršek, Ogrin F., Gabrček, Ošabnik (vs ASK Primorje);
7. tek na 400 m: Lejka Franta (SK Ilirija), Skušnik, Kolenc, Zorja Fris in Aleš, Gabrček (vs ASK Primorje);
8. skok ob palici: Pribošek France, Dečman Tone (oba SK Ilirija), Gašperšič, Sket Janko, Vogrine (vs ASK Primorje).

Vsak tekmovalenec mora prineseti s seboj kompletno opremo in se javiti na tekmovalnem prostoru odborika JLAZ g. Kermaševca.

Odbor lahkoatletskih sodnikov (Ljubljana). Za lahkoatletski miting na olimpijski dan, jutri ob 10 na telovadišču Sokola Ljubljana, Tivoli, ki mora biti istotam najpozneje ob 9.30, se določa naslednja jurija: vrh. sodnik Windisch, voditelj tekmovalnega Megušar, starter za teke Lajn, za skoke in mete Vidlič, sodniki na cilju in časomerilci: Gorjanc, majar Jane, Baltič, Windisch, Sanein Savo, Grünfeld; sodniki za skoke in mete: Ček, Mišel, Bradac, Gnidovec, Potokar, Čimperman; volti, telj za skoke in mete Kos, zdravnik dr. Prodan, vrh. reditelj Vondič, zapisničarja Gostjica, Poljanar. Vsak klub mora postaviti po pet rediteljev, ki se morajo javiti vrhovnemu reditelju g. Vondiču najpozneje ob 9.30 na telovadišču.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Radi jutrišnjega nastopa naj bodo dnevno ob 18 na starem igrišču Tivoli: Deak, Svatok, Pleterski, Otrata, Otahal, Safonik, Vavko, Sodnik, Sironičnik, Slanar, Bruntič, Zupančič Lado, Zupančič France II., Jeranič, Stegu Konrad in Milan, Dečman, Stepišnik, Grünfeld Janez, Geržinič, Banko, Dobovšek, Jeglič France, Jelič, Jurčević, Lejka, Osterman, Megušar Milan, Tavčar, Senčar Lado, Sporn, Starman, Cihva, Pribošek, Udolčiča je za vse obvezna. Obvestite drug drugega o sestanku.

Naznanila

Ljubljana

1. **Koncert Akademskoga pevskega zbora v Ljubljani**, ki bo v nedeljo, 10. junija ob 16. popoldne, bo zaključil letošnji na koncertih izredne bogate sezone. Brez dvoma bo tudi ta ljudski koncert — kot vsi koncerti Akademskoga pevskega zbora — zelo dobro uspel, saj so člane vstopnice tako nizke, da je omogočen obisk koncerta vsakomur, ki ni poslušal koncerta pretekli mesec v Unioni. Na koncert zlasti opozarjamo ljubljansko okolico, ki ji je ta koncert predvsem namenjen. Vlakovne zveze so pa tudi na vse strani udane. Predprodaja vstopnic vsak dan dopoldne in popoldne pred veliko unisono dvorano.

1. **Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani** priredi v nedeljo, 10. junija popoldne ogled cerkva v Gumišču, Pilavi Gorici in Smarju. Odhod iz Ljubljane, gl. kol., ob 2.10 na postajo Škofljica, povratek ob pol 9. Vodi bo g. akademik Stane Mikul. Povabljeni vsi prijatelji umetnosti.

1. **Druga operna produkcija drž. konservatorija** bo v torek, 12. junija ob 20 v drami: Spored: Smetana: Prodava nevesta; Sekstet in arija Marinke; Čajkovski: Onegin (Pismo, Dvoboj); Meyerbeer: Hugenoti, I. slika 2. dejanja; 1. dejanja zadnja slika Verdieve opere Rigoletto, 4. dejanje Verdieve opere Othello in 4. dejanje Puccinijevе opere Boheme. Cene od 6—20 Din. Predprodaja pri dnevnih blagajni v operi.

1. **Opazovanje na skopno produkcijo šole Glasbene Maticе**, ki bo v ponedeljek, 11. junija ob 18 v filharmonični dvorani. Spored je izredno zanimiv. Nastop priznani mladinski orkester prof. Jeraja in del mladinskega zbora Glasbene Maticе. Izvajali bodo med drugim dve Adamševski skladbi: Bajka in Kresnice za solo, zbor, govorniki zbor, orkester in skopne slike. Originalne za skopne slike, ki pojasnjujejo dejanje, ki ga zbor opева, odnosno pripoveduje, je narisal prof. Saša Santel. Spored stane 2 Din, obenem velja tudi kot vstopnica k produkciji.

1. **Samarijanci, samarijanci!** Vodstvo I. rajona priredi za svoje članstvo, jutri izlet na Ljubnik. Odhod z izletniškim vlakom in le ob lepem vremenu. Vabljeni je celokupno članstvo samarijanskega oddela. — Vodstvo.

1. **Živalca zboruje**. Veliko zborovanje rejcev malih živali, ki so včlanjene v društvo »Živalca«, bo v nedeljo dopoldne v vrtnem salonu restavracije »Pri sa. stici« na Dunajski cesti 8 s sledečim dnevnim redom: 1. O plemenski izbiri, zlasti pri perutnini, predava inž. Wenko, kmet. ref. kr. banske uprave. 2. O gospodarskem pomenu kozlerje, predava inž. Jelačin, strok. ref. kr. banske uprave. K zborovanju so vabljeni člani »Živalce«, kakor tudi drugi rejci in ljubitelji malih živali.

1. **Braničar**. Občni zbor osrednjega društva bo v nedeljo, 10. junija ob 10 v dvorani OUZD, Miklošičeva cesta 20.

1. **Kino Kodoljevo**. Nocelj ob 20.30 Harry Piel v filmu »Sled v snegu«. Poleg drugih prediger tudi »Smuške tekme v Planici«.

1. **Nočno službo imata lekarni**: mr. Sušnik, Marijin trg 5 in mr. Kural, Gosposvetska c. 4.

Maribor

m. **Drevi** ob 20.30 bo vokalni koncert v mestnem parku. Nastopijo pevski zbor Glasbene Maticе. Dirigira prof. Vasilij Mirk. Vstopnina samo 2 Din, za dijak 1 Din.

m. **Izletniki na Pohorje** se bodo jutri ob 10 lahko udeležili službe božje v cerkvi sv. Aneha. Član Aljaževske kluba pride pravčasno in ob vsakem vremenu, da se ugodni planincem.

Drugi kraji

St. Vid nad Ljubljano. Pomladek Jadr. straže na meščanski soli priredi v nedeljo, dne 10. junija ob pol 12.30 popoldne v Cerkvenem domu »Akademijo«. Na akademiji nastopijo tudi mladinski pevski zbor, ki je dobi na nedavnem tekmovalnem koncertu v Ljubljani med dvajsetimi zbori najodličnejšo oceno.

Na Jesenicah ob 15. junija ob 20 v risalnici Narodne šole ustanovni občni zbor Krajevne protituberkulozne lige. Ob priliki zborovanja bo predaval vodja Protituberkulozne dispanserja na Jesenicah g. dr. Tomaž Furlan, asistent zdravilišča za pljučne bolezni na Golniku. Ker je predavanje in ustanovitev Krajevne protituberkulozne lige na Jesenicah izredno velike važnosti za celokupno prebivalstvo, pričakujemo obilne udeležbe.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)
Sobota, 9. junija: *Goljemanov*. Red A.
Nedelja, 10. junija, ob 16: *Kudarna prireditelj v črni maski*. Letno gledališče v Tivoliju. Izven. Cene znižane. V slučaju slabega vremena ob 20 v drami *Gospoda Glembojevi*. Izven. Cene od 5 do 14 Din.

OPERA (Začetek ob 20)
Sobota, 9. junija: *Poljska kri*. Izven. Globoko znižane cene od 6 do 20 Din.
Nedelja, 10. junija: *Trubadur*. Gostujeta Zinka Kunc in Pavel Marion Vlahovič. Izven.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Jožefa. Jutri slovesno praznovanje praznika presv. Srca Jez. Ob 8 slovesna pontifikalna masa: izvajalca: instrumentalna Misa solemni v C. z. l. g. Mitterer. Po oferturiji: *Domine in auxilium meum respice* za sopran solo, gosli in orgle, z. l. A. Foerster. Po maši: *Tvoji smo Srce Kraljevo*, z. l. dr. Fr. Kimovec.

Naše dijaštvo

Akademski cerkveni pevski zbor pri oo. frančiškanih bo imel danes (v soboto, 9. t. m.) izlet na Smarno goro. Zbirališče ob 13 pred kavarno Evropo.

Poizvedovanja

Moško kolo, črno pleskano, je bilo večeraj popoldan prikazano iz večje ljudske kuhinje v Strelški ulici. Kolo je črno pleskano, znamke »Trophe de France« (tov. št. 465.680), dirkalnega tipa z visoko balanco. Evidenčna številka tablice 2-41.029-16. Švabi se pred nakupom. Kdor kaj ve, naj proti nagradi javi upravi »Slovenca«.

Radio

Nove postaje velikanke

Te dni začne obratovati v severni Ameriki v državi Ohajo nova postaja velikanka 500 kilovati. Toliko je imela največja njemodnena postaja na svetu Moskva, ki je pa tudi nameravala povečati svojo energijo na 1000 kilovati. Sedaj namerava Rusija zgraditi podobno oddajno postajo v vzhodni Sibiriji s 500 kilovati. Na evropskem teritoriju tako velike postaje niso mogoče, ker obstaja dogovor, ki omejuje dolgovalovne postaje na največ 150 kilovati. Toda s tem Rusi še niso zadovoljni, zgraditi hočejo postajo s 5000 kilovati. Istočasno poročajo s Kube, da se pripravljajo tam na zgradbo 1000 kilovatinne postaje. To veliko povečanje oddajne energije postaj bo imelo za posledico, da ne bo treba tako močnih sprejemnih aparatov, kot jih imamo doslej.

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 9. junija: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 17.00—18.00 Reportaža z ljubljanskega velesejma 18.00 Plošče 18.30 Zabavno predavanje (Viktor Pirnat) 19.00 Gospodarske razmere našega šivilja v Jal. Krajin (prof. Rudolf) 19.30 Znanstveni politični pregled (dr. Jug) 20.00 Vokalni koncert iz Slave Campa, vmes Radio orkester 21.00 Valčkova ura, Radio orkester 22.00 Čas, poročila 22.15 Prenos z velesejma.

Nedelja, 10. junija: 8.00 Košnja v Savinjski dolini (Janjo Kav) 8.15 Poročila 8.30 Gimnastika (Pustišek Ivko) 9.00 Orgelski koncert (g. Stanec) 9.30 Veraško predavanje (dr. Ciril Potočnik) 10.00 Prenos iz stolnice 11.00 Slovenski pevski zbor iz St. Janža v Rožu (ko. roške) 12.00 Čas, reproduc. instrumentalni in vokalni koncert (ruske) 16.00 O mlečnih napojih-pijačah (Pavlica Franjo) 16.30 Ljudska igra: Reka (Halbe), dram. odsek Sloge 20.00 Propagandna ura za postavitev spomenika bratov Ipavcev 1. Predavanje (Mirko Krangelj); 2. Slov. vok. kvintet s solisti 21.00 Plošče, lahka glasba 21.30 Prenos z velesejma; vmes: čas in poročila.

Drugi programi

SOBOTA, 9. junija: *Belgrad:* 19.00 Tiskovna napaka, kozerija 19.30 Plesi slovenskih narodov 20.30 Srb. ski večer — *Zagreb:* 20.15 Vok. konc. 20.45 Rad. ork. — *Dunaj:* 15.30 Popold. konc. 18.25 Nibelunski prestan I del Valkira (svečana igra, Wagner) — *Budimpešta:* 18.30 Ciganska gl. 19.35 Vok. konc. 20.10 Emancipacija žensk, igra — *Milan-Test:* 20.45 Kom. gl. 21.45 Pesta ura — *Rim:* 20.45 Pedorci, opera, Giordano — *Praga:* 19.10 Godba na pihala 20.35 Pester sportni večer 21.30 Poročilo s tisočmilske vožnje — *Varšava:* 19.15 Šanson 20.00 Chopinov konc. 20.40 Arje in pesmi 21.10 Lahka gl. in petje — *Frankfurt-Stuttgart-Monako:* 20.15 Annerl, spevoigra — *Lipsko:* 20.15 Klasične operete — *Vratislava:* 20.15 Pesmi iz Avstrije.

NEDELJA, 10. junija: *Belgrad:* 19.00 Plošče 20.10 Pesmi in pestra glasba — *Zagreb:* 20.15 Ork. in vok. konc. 21.15 Recitacije — *Dunaj:* 15.35 Maša v h-molu, J. S. Bach 18.30 Ruske nar. pesmi 19.05 Reportaža iz uredništva 20.00 Radijski potpuri — *Budimpešta:* 19.00 Klav. gl. 20.00 Pester večer — *Milan-Test:* 20.45 Tosca, opera, Puccini — *Rim:* 20.45 Sv. Martin, opera, Silver — *Praga:* 18.00 Knapovska godba 19.05 Glasba v Lhotih, Slovaška 20.00 Brineta z modrimi očmi, igra o Adelini Patti 20.25 K sv. Antonu, opereta — *Varšava:* 19.45 Vseela ura iz Lvova 20.45 Prenos iz Milana — *Berlin, Monako, Frankfurt, Stuttgart, Hamburg, Königsberg:* Opera »Guntram«, Richard Strauss.

Glavni zadržni savez podaljšuje do vključno 15. junija t. l. svoj

razpis

sekretarja-pravnika (pravnega referenta), agronoma ali absolventa visoke ekonomsko-komercialne šole, oba z znanjem francoskega ali nemškega jezika ter zadržnega revizorja. — Nastop službe s 1. julijem t. l. — Pismene ponudbe z dokumenti in curriculum vitae na Glavni zadržni savez, Beograd, poštni predal 46.

KUBANY-JEV MATE ČAJ

hrani ter krepi živce in mišice. Pospušča prebavo, dela apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne glaha ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po 10 in 15. ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Lesnšek, Ljubljana, Resljeva c. 4, ako pošljete v naprej Din 15. Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Oglas

Na dan 14. jula 1934 godine održaće se u 11 časova prva usmena direktna pogodba za nabavku 450.000 kg portland cementa u kancelariji reziške komisije Ministarstva Vojske i Mornarice određene sa Str. Pov. I. S. Br. 562-34, u zgradi Komande Dravske Diviziske Oblasti u Ljubljani.

Uslovi se mogu videti kod Referenta Inžinjerije komande Dravske Diviziske Oblasti u konelariskom vremu.

Kaucija se polaže na kasi Poštanske Štedionice u Ljubljani najdalje do 10 časova na dan zaključenja pogodbe, i to:

naši državljani 20.000 dinara
a strani državljani 40.000 dinara.

Iz kancelarije reziške komisije br. 56-34.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženilovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka poltina vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

V kavarni »Stritar« vsak večer koncert. (h)

Službe iščejo

Prodajalka

pridna, poštena, z dobrimi spricjevali — želi primerno službo. Nastop po želji, grem tudi en mesec brezplačno, predstavljam se osebno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6409. (a)

Gospod. pomočnica

23 let stara, Gorenjka, izučena živjanja, samostojne kuhe in vseh hišnih del, vajena tudi prodajanja — želi nameščenje v Ljubljani. Ponudbe upr. »Slov.« pod značko »Golica« št. 6492. (a)

Službodobe

Prodajalka

pridna, poštena, zanesljiva, ki bi bila vajena tudi v gostilni in morda še malo živjanja, se sprejme v službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod 6473. (b)

Zastopnika

proti proviziji, ki je dobro vpeljan in ki bi poleg svojega dela vzel v prodajo naše prvovrst. mlinške proizvode, iščemo za takoj. V poštev pridejo samo sposobni prodajalci. Ponudbe na: »Slavija« paromlin, Vukovar, Savska banovina. (b)

Službo trgov. potnika

dobi v žitni stroki verzirana moč. Ponudbe za takojšen nastop, z navedbo zahtevkov upravi »Slovenca« pod značko »Agilen in sposoben« 6505. (b)

Organist in cerkvenik

se sprejme v Šmartnem na Pohorju. Prošnje je vložiti do 15. junija 1934. Nastop službe 1. julija. (b)

Pouk

Vsakoletni

pripravljalni tečaj za sprejemni izpit za srednje šole. Vpis 9. in 11. junija. Pražakova 8-II. (u)

Kupimo

Sube gobe

kupuje in plačuje najvišje trg. firma: J. Kušlan v Kranju. (k)

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje,

na dalje

bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po

najnižjih cenah

pri trdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

POSLOVODJE

za prodajalne čevljeve

iščemo tako

Reflektanti iz stroke s prakso naj vložijo lastno-ročno in obširno pisane ponudbe z navedbo plače in odgovarjajoče kavcije, s fotografijo in prepisi spricjeval pri oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 6503.

Zelo poceni

se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Kolo

dobro ohranjeno, poceni prodam. Dvorakova ul. 3, prvo nadstropje levo. (l)

Nova obleka

za velikega gospoda, naprodaj. Poizve se pri g. Slapar, Prisojna ul. 1. (l)

Pletilni stroj

8 x 40, dobro ohranjen, zamzejam za dobro ohranjeno žensko kolo. Kajzer - Škofja Loka (kolodvor).

Konjsko meso

se prodaja od danes naprej po 5 Din kg, brez kosti, v Prečni ulici 6. (l)

Jagnjeta

(Lamperl), letošnja, živa in zaklana, dobavlja stalno Gustav Plevčak, Celje. (l)

Izborna koso

za 15 Din in patent kosirnik »Blisk« — dobite samo pri trdki Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1. (l)

Lesna industrija „JAVOR“ v Logatcu

razprodaja **ZALOGO POHIŠTVA**

tudi na vložne knjižice

v Ljubljani, na Masarykovi cesti št. 12

ŽIMA

za žimnice in drugo mehko opremo mora biti obdelana s specialnimi stroji. Tako obdelana žima odgovarja vsem higijenskim zahtevam, ni mastna, ker je dobro prekuhana, je brez duha ter onemogoča molje in drugo golazen. Največjo izbiro tovrstne žime Vam nudi po najnižjih cenah samo trdka

J. KNIFIC tovarna **Stražišče pri Kranju**

Na Ljubljanskem velesejmu paviljon F

Rekordna vožnja

»Dva čvrsta moža, da me spustita raz krov do lopate sidra. Tam bom tako varen kot na krovu in bom skušal pregledati škodo. Privežite svetilko za neurje na vrh in vlečite jo ob trup. Ko bom zavpil »Tople držite mirno in ko zavpijem trikrat »Hop!«, me povlecite nazaj.«

»V redu!«

»To je bil mož!« Ko sta videla njegov pogum, so se možema, ki sta držala vrh, podvojile moči. Prej bi se dala odnesti val, ki bi popustila svojemu bremenu. Haynes se ni ničesar bal. Da bi se kaj zgodilo, bi se morala utrgati iz jekla pletena vrvi! In drugi kapitan ni bil težak!

»Držite trdno! Spustite me!«

Zgnil je. »Morska zvezda« se je polagoma obrnila počez čez valove in se je močno zibala. Ko je bila nagnjena na desni bok, je Haynes visel nad vodo kakor pajek na koncu svoje niti, in ko so jo valovi nagnili na levi bok, je bil prižet ob trup in se je z iztegnjenima rokama in nogama branil pretrdega dotika.

Hitro je dosegel lopato sidra, ki je bilo povlečeno v pramčvo oko in kakor v vdolbinji varno nameščen. Držite trdno!« je zaklical mornarju, ki je ležal na kaštelu in z očmi sledil njegovi poti navzdol. Povelje so izvršili.

Nekaj metrov od Haynesa je dajala luč medlo kolobarjasto svetlobo. Bila je v nevarnosti, da je val ne ugasne, zato je zavpil »Tople! Trudil se je, da bi opazil poškodbo. Čvrsto se je držal za lopato sidra in se nagibal nad vodo. Njegovo početje ni bilo lahko. Neprestano ga je zibalo od desne na levo, valovi so pljuskali proti njemu ter besno hrumeč pljuvali vanj svoje pene in le za meter je manjkalo, da ga niso dosegli.

Moral je obdržati vedro glavo. Motila ga je luč svetilke. Posrečilo se mu je, da se je oprl z nogama in se oprjel z levo roko. S prosto desnico si je zasenčil oči. Počakal je, da se mu je pogled privadil na šibko svetlobo, ki se je razlivala vzdolž trupa proti dnu ladje, ker prednji del je ostal po krepkem sunku valov nad vodo. Slednjič je opazil temnejše mesto, luknjo, razpor, en meter pod vodno črto.

Premagal se je, da bi bil miren in pozabil na svoj položaj, da ostane hladnokrven in računal: »Tri metre od rilca, en meter pod vodno linijo, tri metre na dolgo, enega na široko.«

»Hop... hop... hop!«

Mornarji so ga vlekli kvišku z rokami, brez previdnosti, ker se jim je mudilo, da ga čimprej spravijo iz nevarnega položaja. Ko se je prikazal nad ograjo, so ga prišli za život in postavili na krov. Ni bil prav trden na nogah, v glavi se mu je vrtele. Herwick, ki je prišel, ga je podprl in ga strahoma izpraševal.

»Torej?«

»Nič ni, nič!« je dejal. »Tri metre...«

»Kapitan!« mu je rekel mojster moštva, »v posodi št. 1. ni vode.«

»Dobro. To je ugodno. Nič hudega. Naredili bomo zaplato.«

Prijel je za slušalo telefona, vozečega pramčev kaštel z zapovediščem na krov. »Halo! Poveljnik... Nič hudega ni, poveljnik. Razpor, približno meter pod vodno črto.«

»Dobro,« je odgovoril Davis. »Pridite semkaj po povelja.«

Davis je razmišljal. Nepotrebno je bilo, da bi oddal klic na pomoč, ki bi prinesel razburjenje v Atlantik. Ta poškodba ni mogla ogroziti ladje, kakršna je bila »Morska zvezda«, zavarovana z več

neproduktivnimi stenami. Rilec in okno za verige udrt — to je moglo pokvariti samo eno: topot je bil rekord prevoza izgubljen. Pomorska nezgoda je ustavila »Morsko zvezdo«, pa se bo že še izkazala.

Naglo je izračunal cenjeno lego broda in se odločil, da stopi v stik s parniki na progi. Lahko mu je bilo ugotoviti, kje se nahajajo, njihova lega je bila označena in vedno sproti zaznamovana na majhni karti. Sel je v svojo pisarno ponjo in se vrnil v krmilarno.

»Saturnija« je bila preveč oddaljena, hitela je proti Angleški. Smešno bi bilo, ko bo njo klicali in povzročili, da še enkrat prevozi pot pota.

Dobro! To bo nekaj zanje! »Berlin« je odplul v nedeljo iz Hamburga, normalne brzine in natančen kakor ura. Moral se je nahajati približno sto milj daleč na vzhodu. Ne da bi mu bilo treba mnogo zvišati brzino, bo lahko ob zori na mestu nesreče.

»Primerno bo. Imeli bomo čas spoznati svoje stanje in morda skupno nadaljujemo vožnjo do Newyorka.«

Sestavil je brzojavko na poveljnika »Berlina« in ga prosil, naj se, če možno, požuri. Toda javil mu je, da je »Morska zvezda« izven vsake nevarnosti.

Ko je napisal to prvo brzojavko, jo je takoj velel nesti na brezžično pošto, da jo nemudoma oddajo, nato je pripravil drugo za Družbo.

Kolikor mogoče na kratko je razložil trčenje in poškodbo in razložil položaj ladje: »Morska zvezda« ni v nevarnosti, prosi sem kapitana »Berlina«, naj pride do nas, naj iz previdnosti spremlja in nam pomaga, če bi se izkazalo potrebno.«

Slednjič je napisal sporočilo za rtič Race, a prošnjo, naj obvesti morebitne slučajno v bližini se nahajajoče ladje o nezgodi. Ta dva lista je od-

nesel osebno poštenu vodji, ki je bil že v zvezi z brodom hamburške linije.

»Ni nič hudega,« mu je dejal. A kljub temu takoj oddajte tri brzojavke in mi sporočite odgovor »Berlina«, koj ko ga prejmete.«

Naloga Simona in Gerarda je bila koščljiva. Komaj sta prišla na palubo, sta zadela ob gosto gručo potnikov